СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ X. Олифантъ, Па. Четверъ 20-го Новембра 1902. Число 47.

Що чувати въ свѣтѣ.

Правительственні круги у Вашингтонѣ мають теперь одну велику жажду, одно бажане — побôльшити маринарку и армію Спол. Державъ. Коло сеи точки кружать послѣдными днями всѣ ихъ змаганя, неначе муха коло меду, а прочій справы пôшли на другій плянъ. Міністерство военнои маринарки оповѣщуе, що на часъ необмеженый буде скорочена наука въ академіи вôйсковои маринарки. Въ наслѣдокъ будовы великого числа новыхъ военныхъ кораблѣвъ, повстала недостача людей до залоги а передовсѣмъ офіцирôвъ. Ся недостача е такъ велика, що залоги деякихъ перворядныхъ кораблѣвъ зменшено до половины комплету, а многі военні великаны, панцирники и судна стоятъ въ портахъ безъ залоги, лише зъ корабельною вартою на помостѣ. Все те спонукуе правительственні круги до переведеня реформы въ академіи военнои маринарки. Реформа мае бути переведена въ тôмъ напрямѣ, щобы науку скоротити до трехъ лѣтъ. Такимъ робомъ скорше будуть выходити зъ академіи офіцыры и скорше вдасть ся побôльшити морску силу Сп. Державъ. По доповненю числа офіцирôвъ, знову буде введена 4-лѣтна наука, якъ було й доси.

Такъ само розпочала ся сильна аґітація за побôльшенемъ сухопутнои арміи. Въ той цѣли пущену въ рухъ всѣ пружины, — порушено небо и пекло. Правительственнымъ кругамъ ходить головно о опінію загалу и членôвъ конґресу. Наколи они будуть по ихъ сторонѣ, тодѣ все пôде легко. Для прискореня роботы, президентъ Рузвелтъ мае выдати незабаромъ маніфестъ до народа, въ котрôмъ буде бесѣда про значне побôльшене оружнои силы. Дальше будуть тамъ доказы, що Спол. Державы мусять мати таку армію и маринарку, щобы въ случаю межнародныхъ спорôвъ и межъусобиць могли вôдповѣсти всякимъ вымогамъ перворядной державы. Словомъ, правительственні круги за всяку цѣну забажали вложити новый тягаръ на спину жителѣвъ пôвнôчнои Америки.

А може буде вôйна — запытае дехто — може Спол. Державамъ грозить яка небезпека? На одно и друге вôдповѣмо, що нѣ. Спол. Державамъ не грозить нѣчого, лишень ихъ верховоды заразили ся вôдъ Европы мілітарною горячкою и зводен цѣла арія. А будь що будь небезпечна се горячка. Европейскі народы доводить она до жебрачои торбы и высысае зъ нихъ всѣ животні соки, а въ Сп. Державахъ може довести до ще горшои бѣды. Сильна и слухняна армія въ рукахъ несовѣсныхъ керманичѣвъ робить ихъ деспотами. Історія учить насъ, що они часто кидали ся въ такихъ случаяхъ на все, що лише стояло имъ на завадѣ; спиняли поступъ, обмежали свободу горожанъ, змѣняли законы на свою користь и т. и. Американьскій народъ не змôгъ бы дивити ся на таке байдужно, а тодѣ пріійшло бы до страшныхъ заворушень а може й до другои домашнои вôйны.

Добрі вôдносины межъ Сп. Державами и Колюмбіею захитали ся. Минувшого тыжня були они такъ загрожені, що заносило ся на зôрване дипльоматичныхъ зносинъ. Ходить именно о панамскій каналъ. Сп. Державы обѣцяли заплатити Колюмбіи значну суму грошей (около 11 міл. долярôвъ) за различні концесіи, які вôдносять ся до будовы каналу. Бѣда лише, що Американцѣ були, е и будуть бізнесменами. Захотѣло ся имъ выторгувати дещо зъ тои сумы и симъ знеохотили до себе Колюмбію. — Другою причиною незгоды межъ обома републиками е влѣзливôсть Американцѣвъ. Облягли Колюмбію военными кораблями, загортають въ свои руки весь краевый промыслъ и торговлю, заняли два порты, высадили на панамску шийку кôлька вôддѣлôвъ свого вôйска, а въ кôнци зачали тамъ ґосподаровати неначе въ своимъ домѣ. Колюмбійске правительство терпѣло такъ довго, доки не перебрала ся мѣрка. Опôсля повстали споры и квасы. Правда, що могучі Сп. Державы не лякають ся слабонькои Колюмбіи и легковажать собѣ еи гнѣвъ, та все таки будову каналу не вдасть ся прискорити такими средствами. — Телеґрамы зъ дня 15. с. м. донесли, що правительство Сп. Державъ запропонувало Колюмбіи новій, хосеннѣйші для неи условá, на які она згодила ся. Справы каналу стоять на добрôй дорозѣ и знову мають якъ найкрасші выгляды.

Колюмбійскі ворохобники беруть ся вже й до Американцѣвъ. Вôддѣль американьскихъ морякôвъ зъ корабля „Воґота“ хотѣвъ дня 11. с. м. заграбити ворохобникамъ одно судно зъ поживою и муніціею, але попекъ ся при тôй роботѣ. Ворохобники почали стрѣляти до него и убили одного офіцира, Роберта Кена, зъ Вашинґтону. Другій офіцеръ, Джорджъ Волкеръ, е тяжко раненый. Американцѣ вôдповѣли на те стрѣлами зô свого корабля та й положили трупомъ около 50 ворохобникôвъ. Кажуть, що оденъ влучный стрѣлъ убивъ вôдъ разу 10 люда.

Вѣсти, які вôдъ 4-охъ тыжнѣвъ розсѣвавъ венезуельскій президентъ Кастро о подавленю повстаня и погромѣ головнои арміи ворохобникôвъ не справджують ся. Пôсля донесень зô стороны повстанцѣвъ, они е панами ситуаціи. Ихъ армія е знаменито зъорґанізована, числить 9000 люда и на кождôмъ кроцѣ шахуе правительственну армію, котра числить лише 5000 люда. До того през. Кастро забривъ у нову халепу, бо запустивъ ся зô своею арміею въ глубину краю, а ворохобникамъ удало ся знищити всѣ мосты на шляху нѣмецкои зелѣзницѣ, якою доважено для него поживу и муніцію.

До кровавыхъ подѣй революціи въ середущôй и полудневôй Америцѣ прибувае ще одно повстане въ Боливіи. Продовжають ся тамъ заворушеня вôдъ трехъ мѣсяцѣвъ. Правительство легковажило собѣ цѣлый той рухъ и теперь мусить тяжко покутувати. Повстанцѣ такъ вспѣли зъорґанізувати ся и пороспи въ пѣре, що дня 11 с. м. звели битву зъ правительственными вôйсками и побороли ихъ. Въ цѣлôй републицѣ проголошено станъ облоги.

Канадійске правительство мае богато клопоту зъ сектою духоборôвъ, що передъ 4. роками прійшли зъ Росіи й громадно поселили ся въ середущôй и западнôй Канадѣ. Є се працьовитый, мирный и дуже чесный народъ, лишь на свое нещасте мае вôдмѣнні погляды на жите вôдъ прочихъ канадійскихъ жителѣвъ, наслѣдкомъ чого нѣякъ не може чи не хоче приноровити ся до краевыхъ законôвъ и звычаѣвъ. Послѣдными часами сфанатизованый черезъ кôлькохъ проводирôвъ и одновѣрцѣвъ, покидае свои дотеперѣшні оселѣ и безъ яснои цѣли вандруе громадно въ свѣтъ за очи. Канадійскі, а за ними й американьскі часописи подають чудернацкі вѣсти про ту вандрôвку Духоборôвъ. На дняхъ писали межъ иншими таке: „Громада російскихъ Духоборôвъ, реліґійныхъ фанатикôвъ, котрі поселились въ Ассинібои, гурмою пустила ся въ походъ черезъ мѣсточко Йорктовъ до Віннінеґъ, Ман. Громада числить около 2000 душъ, а складае ся переважно зъ женщинъ и дѣтей. Зъ неприроднымъ огнемъ въ очахъ, зъ зарослими бородами, нечесанымъ волосемъ, котре имъ спадае ажъ по рамена, и зъ бесагами на плечахъ идуть неначе тьма. А все е такъ обдерте, голодне, перемерзле и нужденне, що ажъ жалко дивити ся на нихъ. Помимо 14 степенѣвъ морозу, бôльша половина тыхъ людей, шукаючи нового свѣтла и Месіи, иде босонôжъ. Милосерні жителѣ жертвують имъ одежу и поживу, та не хочуть нѣчого принимати, бо носити одежу, яка зроблена зъ вовны, шерсти и скôры звѣрятъ, або ѣсти мясні потравы, уважають за смертельный грѣхъ. Такъ само не будуть ѣсти хлѣба, наколи при его продукціи була уживана праця звѣрятъ. Около 20 кôнныхъ жандармôвъ додано имъ яко сторожу, та показало ся, що всяка ескорта е злишньою для нихъ. Се дуже мирный народъ, а не украде ничого, хочь бы гинувъ зъ голоду.

Правительство е безраднымъ супротивъ громадного руху Дохоборôвъ и не знае, що зъ ними здѣлати. Послало оно специяльного комісара, котрый задержавъ громаду и не позволивъ ити черезъ край въ такъ великôмъ числѣ. Много дѣтей умерло вже зъ голоду и зимна“.

Ті самі часописи донесли дня 10 с. м., що канадійскі власти порѣшили перервати непожадану и шкôдну для краю вандрôвку „російскихъ сектантôвъ-фанатикôвъ“. Въ той цѣли задержано цѣлу громаду въ Минедосѣ, а прикликане вôйско силомôць загнало еи до спеціяльныхъ ваґонôвъ и вôдставило до первѣсныхъ жилищь въ Ассинібои. 500 воякôвъ працювало кôлька годинъ, заки всадили на поѣздъ упертыхъ Духоборôвъ.

На оногдѣшнôмъ засѣданю австрійского парляменту поставивъ оденъ зъ поступовыхъ послôвъ внесене, якимъ домагае ся скасованя кары смерти. Не ма майже сумнѣву, що дотичне внесене перейде и кара смерти буде знесена въ Австріи.

А пора бы вже, щобы знесла еи не лишь Австрія, але всѣ цивілізовані народы свѣта. Бо и щожь то е кара смерти? Нѣчого иншого, якъ перестарѣлі нащадки варварства: знесеный Христомъ, а привернений людьми (христіянами!) законъ Старого Завѣта, котрый каже: око за око, зубъ за зубъ, жите за жите! А кôлько то людей засуджено невинно! Кôлько славныхъ одиницъ погибло вôдъ меча ката, на кострѣ, ґільотинѣ або на шибениници? Кôлько добра могли они здѣлати для людства? Нещасні упали жертвою варварскихъ законôвъ и жорстокои кары смерти.

Европейскі володарѣ не перестають навѣщати оденъ другого, гостити ся и радити при той нагодѣ, якихъ средствъ уживати въ цѣли подавленя всякого поступу и успѣшного поневоленя своихъ пôдданыхъ. Сими днями бавивъ въ Лондонѣ, въ гостинѣ у короля Едварда VII. нѣмецкій цѣсарь, Вильгельмъ II. а російскій царь поѣде незабаромъ въ гостину до италійского короля. Царь мае вступити по дорозѣ до чорногорского князя и мабуть такожь до турецкого султана.

Змѣна президента наступить вôдъ нового року въ сумежнôй намъ републицѣ Тексасъ. 80-лѣтный Порфіріо Діязъ, котрый е президентомъ сеи републики вôдъ 1877 року, подякувавъ за урядъ и загадуе усунути ся зъ арены політичного житя. Єго наслѣдникомъ пôсля ухвалы сенату, мае стати дотеперѣшный міністеръ скарбу, Лимантуръ.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Листопадъ		
20	Ч.	Єрона
21	П.	**Арх. Михаила**
22	С.	Онисифора
23	Н.	23. по Сош. Ераста
24	П.	Мины, Вѣктора
25	В.	† Іосафата св. муч.
26	С.	† Іоана Златоустого

— **Згубити** 100 тысячь франкôвъ (20 тыс. долярôвъ) и не завважати згубы, не лучае ся кому небудь. Передъ кôлькома днями найдено на дворци у Фльоренціи (Италія) у ваґонѣ I. клясы портфель, а въ ньому 100.000 франкôвъ. Показало ся опôсля, що его лишили Анґлійка, міссъ Сілвія Клеркъ, що подорожуе для пріятности. Повѣдомлено еѣ телеґрамою, яку одержала въ Сальсомаджіоре и доперва тодѣ дôзнала ся, що немае при собѣ портфеля зъ грôшми. Всѣдаючи до ваґона, положила его на подушцѣ и.... забула. Дивне розсѣяне!

— **Стейтъ** Пенсилвенія мусить дорого заплатити за міліцію, котра пôдчасъ страйку майнерôвъ стерегла „святои“ власности компаністôвъ. Обчислено, що удержане вôйска стояло міліонъ долярôвъ; отже давай народе! Потрясѣть, мошонкою жителѣ Пенсилвеніи! А пощо було справаджувати вôйско?

— **Сумно** скôнчила ся повыборча радôсть у мѣстѣ Ню-Йорку. На Медисонъ Сквейръ, коло 24-ои улицѣ сторонники нововыбраного філянтропа Гарста пускали штучні огнѣ (фаерверки). Тысячѣ люда згромадили ся, щобы придивити ся илюмінаціи, коли въ тôмъ, зъ незвѣснои доси причины, експльодувала велика скриня зъ фаерверками и то зъ такою силою, що все знищила довкруги. Експльозія убила на мѣсци 12 особъ, а 80 покалѣчила, зъ тыхъ 20 смертельно. Цѣлый Медисонъ Сквейръ выглядавъ наче побоевище. Власти увязнили 12 люда, котрі мали надзôръ надъ скринями и черезъ свою необережнôсть стали ся причиною нещастя.

— **Носпѣшный** поѣздъ зелѣзницѣ „Нортернъ Песефікъ“ задержано оногды фальшивыми сиґналами близь стаціи Дремондъ, въ Монтенѣ, и ограблено на суму 150 тысячь долярôвъ. А треба запримѣтити, що доверпшвъ сего оденъ-одинокій чоловѣкъ. Влучнымъ стрѣломъ убивъ розбишака машиністу Дана О' Нейла. Зайшовъ опôсля до почтового воза, розбивъ динамітомъ зелѣзну касу и преспокôйно почавъ ґаздовати, неначе въ своимъ домѣ. Переглянувъ усѣ листы и грошевій посылки, загорнувъ готовій грошѣ, які були въ касѣ, пожартувавъ зъ почтовыми урядниками, покривъ а потôмъ щезъ въ недалекихъ лѣсахъ.

Зелѣзнича компанія назначила 5000 долярôвъ нагороды за зловлене смѣлого розбишаки.

— **Нещасте** на моряхъ. Въ часѣ густои мраки зъударили ся коло полудневыхъ береговъ Англіи испаньскій пароходъ „Енеро“ зъ анґлійскимъ „Ст. Реґюлосъ“, „Енеро“ бувъ при тôмъ такъ сильно ушкодженый, що потонувъ въ кôлькохъ минутахъ вразъ изъ 22. людьми залоги. Анґлійскій корабель такожь ушкодженый, вспѣвъ выратовати лише 6 осôбъ — одинокихъ, що спасли ся зъ испаньского „Енеро“. Зъударене лучило ся о пôвночи. „Енеро“ бувъ ударений въ самый осередокъ, въ околици паровыхъ котлôвъ, наслѣдкомъ чого слѣдувала експльозія. — На Тихôмъ Океанѣ згорѣвъ оногды японьскій корабель „Йошимо Мару,“ якимъ перевожено камѣнне угле. Залога американьского парохода „Крукъ“ выратувала зъ горѣючого корабля 45 японцѣвъ и привезла ихъ до Сенъ Франсиско, Кал. Японцѣ розказують, що зъ ними ѣхало такожь 60 Китайцѣвъ (чайнôвъ), котрі спустили човна, скоро лише корабель почавъ горѣти и вôдплыли, лишаючи ихъ на неминучу погибель. Всѣ були-бъ погорѣли живцемъ, наколи-бъ американьскій пароходъ бувъ спôзнивъ ся зъ ратункомъ 10 минуть. Деякі вже дусили ся и млѣли. Що стало ся зъ Китайцями? — — незвѣсно. — Дня 11 с. м. скаженѣла на побережу Австраліи страшна буря. Оденъ пасажирскій корабель розбивъ ся недалеко островôвъ Трехъ Королѣвъ, а 96. людей втопило ся. Лише 41 спасло жите на ратунковыхъ байдакахъ. — На Исляндскôмъ морю розбило дня 13 с. м. два рыбацкі кораблѣ, при чôмъ погибло 18 люда.

— **Начальника** громады въ Сеньковôй Воли, сяноцкого повѣта, усунуло зъ уряду галицке намѣсництво и приказало старосту зарядити противъ него карносудове слѣдство за спроневѣрене значныхъ громадскихъ фондôвъ.

— **Млынъ** до меленя камѣнного угля (ролѣ) потеръ минувшои пятницѣ на Джесепъ, Па. кôльканайцятьлѣтного хлопчину, якій упавъ тамъ через необережнôсть. Зъ нещасного лишень кôсточки позбирали.

Вылѣзло шило зъ мѣшка.

Въ 40 омъ числѣ царославнои ґазетки »Свѣтъ« читаемо ось яке письмо царославного епископа Тихона:

„Въ Майфильдѣ въ Воскресенье (Недѣлю) былъ митинґъ, на которомъ присутствовало болѣе 500 прихожанъ. Порѣшили всѣ единогласно и спокойно вступити подъ власть православного русского епископа и разорвати всяку звязь съ Римомъ. Былъ о семъ составленъ протоколъ, съ которымъ на другой день (21 Октобра) утромъ явились ко мнѣ свящ. Ольшевскій и выборный отъ прихожанъ г. Сабатъ. Я служилъ литургію вмѣстѣ съ Ольшевскимъ, на которой и возложилъ на него набедренникъ!“

Только пише »Свѣтъ«. Значить, Русины зъ Mayfield, Pa., бувшй греко-католики, перейшли громадно на царославіе. Чи всѣ? — сего ще не знати, але, що больша часть ихъ перейшла — се рѣчь певна.

Цѣкавй пытаня мусять прійти кождому на думку, хто читае уважно сю новинку.

Перше пытане, що за причина сего будь що будь масового переходу на царославіе въ Mayfield, Pa?

Мейфілдску парохію зачавъ орґанізувати, о скôлько знаемо, ще о. Вислоцкій, тогдашный парохъ въ Олифантѣ, Па. Опôсля штучкою дôставъ ся до Олифанту о. Обушкевичь и вôнъ пôсля о. Вислоцкого бувъ душпастыремъ въ Mayfield та доѣздивъ тамъ на богослуженя що Недѣлѣ черезъ 5 до 6 лѣтъ. Коли Олифантскй Русины выповѣли о. Обушкевичови мѣсце въ Олифантѣ, о. Обушкевичь перенѣсъ ся до Mayfield и перебувавъ тамъ стало черезъ 5 лѣтъ (безъ кôлькохъ мѣсяцѣвъ). Значить, о. Обушкевичь дѣйствовавъ яко священикъ въ Mayfield безъ перервы 10 до 11 лѣтъ. Вôдъѣзджаючи зъ Mayfield на другу парохію, (кôлька мѣсяцѣвъ сему назадъ) спровадивъ о. Обушкевичь до Mayfield зъ краю о. Ольшевского, теперѣшного священика*), що перейшовъ на царославіе.

Зваживши, що въ Mayfield, о скôлько намъ звѣстно, нема навѣть маленького анѣ якого небудь другого средства царославнои аґітации зъ боку царославного братства, мусимо припустити, що царославна аґітація велась тамъ таки въ самôй парохіи и то котрымсь зъ священикôвъ. О. Вислоцкій вже давно въ Mayfield не дѣйствуе, отже хочь бы вôнъ навѣть бувъ найгорячѣйшимъ аґітаторомъ царославія, (якимъ вôнъ нѣколи не бувъ), то и такъ неможливо, щобы наслѣдки его роботы показались ажь теперь, 11 лѣтъ пôзнѣйше. О. Ольшевскій, про котрого самй мейфільдскй люде мало що знають, примѣромъ, що вôнъ за одень, зôдки вôнъ и тымъ подобнй рѣчи, будучи въ Mayfield заледво пару мѣсяцѣвъ, також не мôгъ мати такого впливу, щобы склонити майже цѣлу парохію до змѣны вѣры, тую парафію, въ котрôй черезъ 10 до 11 лѣтъ подвизавъ ся безъ перестанку такій ревный греко-католикъ якъ о. Обушкевичь! Зôстае отже тôлько одно одиноке можливе заключене а се те, що той самъ о. Обушкевичь, що за 10–11 лѣтъ „працювалъ“ въ Mayfield и гравъ ролю ревного, часами навѣть занадто ревного греко-католика (тамъ де того вымагавъ его личный интересъ) — рôвночасно працювавъ въ Mayfield въ дусѣ царославнôмъ и обробливъ людей, щобы перейшли на царославіе.*)

Що таке заключене не безпôдставне видно зъ слѣдуючихъ рѣчей:

1) Теперѣшного священика въ Mayfield, Pa. спровадивъ о. Обушкевичь на свое мѣсце самъ, а не мейфільдска громада.

2) О. Ольшевского спровадивъ о. Обушкевичь за порадою Ос. Маркова, редактора звѣстнои галицкои москвофульскои царославнои часописи »Галичанинъ«. Значить, о. Обушкевичь знавъ кого спроваджуе.

3) О. Ольшевскій сейчасъ по своимъ прїѣздѣ до Америки нараджувавъ ся зъ царославными протоереями Хотовицкимъ и Товтомъ.

4) О. Обушкевичь хваливъ неразъ царославіе въ Mayfield и Olyphant кажучи, що се наша „русска“ вѣра.

Єслижь справдѣ такъ есть, если о. Обушкевичь дѣйстно е аґентомъ царославія, то заходить пытане, чому о. Обушкевичь не перейшовъ доси отверто на царославіе и чому въ процесѣ Олифантскои церкви державъ сторону католицкого бискупа?

Вôдповѣдь на се ясна.

Вдаючи греко-католицкого священика, о. Обушкевичь може помалу, але тымъ успѣшнѣйше аґітувати за царославіемъ, бо люде уважають его за свого, старокраевого попа-Лемка – мѣжь тымъ якъ перейшовши вôтверто на царославіе, представивъ бы ся людямъ въ правдивôмъ свѣтлѣ яко царославный аґентъ а тымъ самымъ втративъ бы у людей довѣріе и не мôгъ бы осягнути своеи цѣли.

А що о. Обушкевичь въ Олифантскôмъ процесѣ державъ сторону айриского бискупа се также нѣчо дивного. Тожь кождому, хто хочь трохи знае тутешнй вôдносины, мусить бути ясно, що тôлько такъ званй „радикалы“ поборюють москвофульско-царославну аґітацію мѣжь Русинами въ Америцѣ. Будучи однымъ зъ москвофульско-царославныхъ аґентôвъ о. Обушкевичь поборювавъ и поборюе „радикалôвъ“ всякими средствами. Олифантскій процесъ, думавъ о. Обушкевичь, знищить „радикалôвъ“, тожь нѣчо дивного, що о. Обушкевичь хотѣвъ выкорыстати „добру способнôсть“ и ставувъ по сторонѣ айриского бискупа а противъ „радикалôвъ“. Те саме робивъ прецѣнь орґанъ о. Об., скрыто-царославна »Правда« и явно царославный »Свѣтъ« пôдъ покрышкою обороны церковного авторитету...

Отсе коротко высказанй гадки, якй на сувають ся намъ, розважаючи Мейфільдску справу. Правдивôсть або неправдивôсть тыхъ думокъ потвердить недалека будучнôсть. Аджежь о. Обушкевичь, дбалый о спасеніе Олифантскихъ душъ, скоро тôлько айрискій бискупъ екскомунікововъ Олифантского священика, сейчасъ побѣгъ до Олифанту, буривъ людей, сповнявъ требы, сповѣдавъ въ словеньскôмъ католицкôмъ костелѣ, державъ нарады зъ Олифанскимъ словеньскимъ попомъ, намовлявъ людей до процесу и бувъ головнымъ свѣдкомъ противъ Олифантского „радикала“, котрый будѣмъ то хотѣвъ завести „нову вѣру“..... Побачимо що зробить теперь о. Обушкевичь? Чи и теперь, дбаючи о спасеніе душъ въ Mayfield, побѣгне вôнъ до Mayfield, чи буде сповняти тамъ требы, чи буде намовляти людей до процесу противъ о. Ольшевского, чи побѣгне на скаргу до бискупа, чи буде свѣдчити на судѣ противъ о. Ольшевского, чи може буде сидѣти тихо въ Mahanoy City, Pa., аґітуючи по тихоньки за царославіемъ, а може навѣть похвалить Мейфілдцѣвъ въ своимъ орґанѣ „Правдѣ“ за ихъ поступокъ. — Побачимо также якъ поступить въ сѣй справѣ сіямскій братъ о. Обушкевича, о. Лавришинъ зъ Shenandoah, бо и ему дуже ходило та ходить о знищене „радикалôвъ“. Не знати, чи такъ само ходить ему о знищене царославныхъ та чи и вôнъ не мае дещо спôльного зъ царославными.

Якъ бы тамъ хто не дививъ ся на справу мейфілдску, фактомъ эстае, що справа ся выяснила много рѣчей — дасть Богъ, въ недалекôй будучности выяснить ще бôльше.

?

*) О. Ольшевскій (якъ довѣдались мы послѣдными часами зъ певного жерела) родивъ ся въ Нѣмеччинѣ. Єго мати Нѣмка а отець Полякъ. Бувъ у польскихъ змартвыхвстанцѣвъ и у Василіянъ.

*) Зачуваемо, що въ Mahanoy City, Pa. теперѣшной парафіи о. Обушкевича иде аґітація за царославіемъ.

Дописи.

47. ЛИСТЪ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Засудженй на смерть...

Въ попереднôмъ листѣ подавъ я змѣстъ наглыхъ внесень пословъ Романьчука, Дашиньского и Брайтера въ справѣ хлопського страйку въ Галичинѣ, — теперь лишь те еще замѣчу, що послы-москвофілы д-ръ Гладишовскій и Длужанській не хотѣли пôдписати Романчукового внесеня, т. є., що сй панки, выбранй зъ ласки польсько-шляхотського правительства въ Галичинѣ вѣрно вôдслугують яснымъ панамъ свои мандаты...

Дебата надъ тими внесенями тревала 4 днѣ. 24., 28., 29. и 30. жовтня с. р., а результатъ еи такій, що парляментъ зовсѣмъ вôдкинувъ наглость внесень Брайтера и Дашинського, а зъ Романчукового внесеня ухваливъ лишь отсю частину „Взываєть ся правительство перевести слѣдство въ справѣ сегорôчного сходно галицького страйку, а результатъ подати до вѣдомости парляменту.“

Ось и весь дѣйстный успѣхъ чотиродневнои дебаты про господарку польськои шляхты въ Галичинѣ, дебаты, котра розойшла ся голоснымъ вôдгомономъ по всѣмъ цивілізованôмъ свѣтѣ, будячи всюди обурене супротивъ такого варварського насильства надъ цѣлымъ народомъ.

Отсей „дѣйстный успѣхъ“ значить, що правда, те саме, що нѣчо, бо правительство переведе слѣдство при помочи тыхъ самыхъ старостôвъ; котрй допускали ся насильствъ, а потôмъ д-ръ Керберъ вôдспѣвае передъ парляментомъ ту саму, подиктовану „Коломъ польськимъ“ пѣсоньку, яку вже теперь вôдспѣвавъ, що все вôдбуло ся „по закону“, и на тôмъ на разѣ скôнчить ся; — але на дѣлѣ теперѣшна страйкова дебата є величезнымъ крокомъ напередъ въ розъясненю умôвъ руського народа въ Галичинѣ.

Рускій нарôдъ, котрый уже давнѣйше позбувъ ся вѣры въ справедливôсть польскои шляхты, все еще вѣривъ въ справедливôсть центрального австрійського правительства, а новозаложена ґазета „Гайдамаки“ писала навѣть зъ певного рода гордостію, що мы ще не такй жебраки, абы пускати ся на дорогу революційнои боротьбы, бо нашй рахунки не покôнченй еще зъ иньшими народами державы, не покôнченй зъ центральнымъ правительствомъ и династією.

Теперь, по страйковôй дебатѣ въ парляментѣ, „Гайдамаки“ своихъ чванливихъ словъ певне не написали бы. Рахунки руського народа зъ австрійскимъ правительствомъ вже покôнченй; руській нарôдъ, коли не позбувъ ся еще послѣднои клепки, мусить ясно бачити, що центральне австрійске правительство такій самый ворогъ Русинôвъ, якъ и польска шляхта.

Не тутъ мѣсце описувати дебату, въ котрôй говорили про справу, яка читачамъ „Свободы“ зъ моихъ листôвъ достаточно знана; згадаю лише, що зъ однои стороны выступили въ оборонѣ покрывдженыхъ руськихъ хлопôвъ зъ тяжкими закидами противъ рабôвничои польсько-шляхотськои господарки въ Галичинѣ въ першôй мѣрѣ послы Романчукъ, Дашиньскій и Брайтеръ, а далѣ д-ръ Косъ и баронъ Василько, — а зъ другои стороны кинули цѣлу бездну брехнѣ и очерненя на весь руській нарôдъ польсько-шляхотськй послы, — мѣжь котрыми найбôльше вôдзначивъ ся професоръ Львôвского університета д-ръ Ґломбінській, — и покôрный слуга польськои шляхты, шефъ австрійського міністерства д-ръ Керберъ. Польськôй шляхтѣ дивувати ся годѣ, бо-жь вона кидаєть ся на насъ не вôдъ нинѣ, що впрочѣмъ и зрозумѣле, бо мы дѣйстно єи завзятй вороги, — але зъ австрійськихъ міністрôвъ мабуть нѣхто еще такъ отверто не высказавъ ся противъ Русинôвъ въ оборонѣ польсько-шляхотськихъ розбоєвъ, якъ д-ръ Керберъ. Вычерпавши про страйки всѣ брехнѣ, якй польськй староства повыписували для урядовыхъ справоздань зô шляхотськихъ ґазетъ, заявивъ вôнъ на кôнци що „правительство не може посьвячувати того що, истнуе, не маючи певности, чи се, що наступило бы, было бы лѣпшимъ, а вже що, найменьше приходить правительству на думку вôдбирати що-небуть тому народови (т. є. польському, а властиво польськôй шляхтѣ), що не тôлько все оказувавъ патріотизмъ, але й середъ скаженѣючои боротьбы о уформоване внутрѣшныхъ вôдносинъ стоявъ крѣпко на дорозѣ спокôйного, конституційного розвитку.“ Отсе слова австрійського міністра, котрй повиннй бути вказôвкою для дальшого поступованя руського народа въ Галичинѣ. Теперь уже знаемо ясно, що правительство за услуги, якй йому робить въ парляментѣ польська шляхта, вôддае насъ въ Галичинѣ на лупъ тои шляхты; и нѣякй основнй законы для насъ не истнують.

Дебата въ парляментѣ мае для насъ ще й значѣне, що вона показала, що руськй послы хочь яке мале ихъ число, можуть таки змусити противника мовчати. Коли головный бесѣдникъ противъ Русинôвъ, проф. Ґломбінській, почавъ говорити другій разъ, руськй посли пôдняли такій шумъ, якого ще нѣколи не чувъ парляментъ пôдчасъ польсько-руськои дебаты, и змусили свого ворога замовкнути. Належить сподѣвати ся, що сей першій обструкційный крокъ руськихъ послôвъ повторить ся еще неразъ такъ въ парляментѣ, якъ я въ Галицкôмъ соймѣ.

И такъ конституційнй законы для насъ не истнують, а истнуе лише самоволя польськои шляхты, протеґована австрійськимъ правительствомъ. При кôнци своеи промовы зложивъ посолъ Романчукъ заяву: 1) що рускій нарôдъ буде зъ цѣлымъ завзятємъ бороти ся зъ гнетомъ и поборювати тыхъ, що поносять вину сего гнету; 2) що робить сихъ виновникôвъ одвѣчальными за се, коли-бъ самооборонна борба руського народа, ведена доси въ леґальныхъ границяхъ, перейшла поза межѣ закона. и коли-бъ прійшло до якихъ сумныхъ подѣй; 3) що коли на будуче положене не змѣнить ся, звернуть ся Русины до опінїи цѣлои Европы и представлять передъ форумъ усѣхъ народôвъ, австрійску адміністрацію въ Галичинѣ. Выповнити отсю заяву, — се перше дѣло галицькихъ Русинôвъ, але се еще не все, бо симпатія народôвъ поможе намъ не бôльше, якъ помогла Бурамъ, а въ леґальныхъ границяхъ бороти ся майже неможливо, бо-жь мы вынятй зъ-пôдъ права, засудженй на смерть, призначенй на те абы становити нужденну, жебрацьку меньшôсть въ сполыщенôй и въ шляхоцьке ярмо закрѣпощенôй Галичинѣ.

Та хочь засудженй на смерть, мы таки не помремо, а швыдше згинуть таки зъ рукъ нашихъ всѣ нашй вороги. Коли для насъ нема права, то и въ насъ його не буде и мы будемо поступати такъ, якъ намъ кажуть не ц. к. австрійськй, для польськои шляхты писанй права, а нашй народнй и людськй права!

Сегорôчный страйкъ — се лишь блѣдый початокъ великои боротьбы, въ котрôй може впасти много жертвъ, поплисти много крови, але побѣдженымы въ тôй боротьбѣ будемъ певне не мы!

5. Падолиста, 1902. р. М. Л.

Granuville, N. Y. 20 окт. 1902.

Довгй лѣта нашй братя Русины въ Granuville и West Pawlet вôдчували бракъ свого рôдного храму божого, и ажь доцерва сего року за невтомимымъ старанемъ о. Волод. Нижанковского зъ Трой и тутешного комитету церковного, предсѣдателемъ котрого е звѣсный щирый Русинъ Илько Лазорищакъ, побудовано въ Granuville хорошу церковь им. св. Петра и Павла, котрои торжественне посвячене вôдбуло ся въ недѣлю 12 октобра б. р. при спôвучасти о. Ник. Пôдгорецкого, о. И. Ардана и о. Вол. Нижанковского.

Пôдчасъ Соборнои Службы Божои выголосивъ о. Н. Пôдгорецкій проповѣдь, въ котрôй выяснивъ значѣне церкви а заразомъ заохотивъ всѣхъ парохіянъ до дальшои працѣ церковно-народнои.

Не тôлько о церковь вартости $3.000 але також и о цминтарь вартости $450 постарали ся парохіяне зъ Granuville и West Pawlet, а що о все наразъ, то въ части завдяки мѣсцевому айришскому плебанови, котрый не досить що добре доѣвъ нашихъ людей, але окрôмъ того за нѝчъ ихъ не мавъ, бо потрафивъ прим. разъ при нагодѣ одного похорону въ костелѣ зôоранй зъ трумны центы мѣдянй кинути геть межи люди, выбравши впередъ срѣбняки для себе. Такъ умѣе розкидати Айришъ нашй тяжко запрацьованй центы, але нема нѣчого злого, щобы не выйшло на добре.— Черезъ тое люде обурили ся и пôдъ проводомъ Илька Лазорищака взяли ся до купы и въ протяги 3 мѣсяцѣвъ постарали ся о свою власну Церковь и о цминтарь, котрый тоже посвяченый зôставъ по Службѣ Божôй. На посвячене зôбрало ся богато народа (навѣть англики були присутнй, и проте о. Арданъ выголосивъ проповѣдь по англицки и выяснивъ историю нашои св. церкви); въ посвяченю взяли участь слѣдуючй братства: Покрови Пресв. Богор. зъ Granuville св. о. Николая. зъ Трой, св. Андрея Народн. Словеньск. Сполокъ ч. 288.

Пôдчасъ посвяченя на цминтари державъ пропо вѣдь о. Пôдгорецкій, вказавши на велике значѣне свого рôдного цминтаря на чужинѣ.

Илько Лазорищакъ, яко предсѣдатель комитету церковного не щадивъ анѣ часу анѣ своихъ грошей анѣ працѣ, щобы лишь допровадити начате св. дѣло до кôнця, проте щира подяка и вдячнôсть належить ся ему за его щиру працю, и нехай довершене св. дѣло буде для него и его родины осолодою житя. Зъ нимь щиро трудять ся Он. Кирикъ, Павло Ухаль и прочй Комитетовй. Церковь помалювавъ, украсивъ и заосмотривъ въ образы и въ павуки п. Олекса Нижанковскій маляръ, братъ о. Вол. Нижанковского, котрый хорошо и дуже таньо выкôнчивъ всю роботу.

Парохіянинъ.

Зъ Помпеѣ, Сп. Монт.

Добре то каже руска приповѣдка, що де чортъ не може нѣчого вдѣяти, тамъ бабу пôшле. Оттаке стало ся и въ насъ. Оденъ нашь рускій молодець Д. П. залюбивъ ся въ однôй Айрищѣ Б. Л. и задля неи вырѣкъ ся свого руского роду и обряду. Имя свое перекрутивъ на айрискій ладъ, ба навѣть цурае ся по руски говорити и межи насъ Русинôвъ зайти. Єго тота любка мешкае въ Forsyth и кепкуе, насмѣвае ся зъ дурного Русина та не хоче и знати про него, хоть вôнъ и вдае запеченого Айриша. И не встыдъ то, не ганьба, щобы задля дѣвочого фартуха покидати свôй славный рускій нарôдъ та бути якимсь айрискимъ перекинчикомъ. Прамати Ева звела на злу дорогу праотця Адама, а неодна польска, словацка або айришска Ева зводить руского Адама зô здорового розуму. Гей стережѣть ся, рускй хлопцѣ та приставайте и женѣть ся лише зъ рускими красавицями. Не ма красшого краю, якъ свята Русь. не ма красшихъ дѣвчатъ, якъ нашй справедливй Русинки!

Н. Р.

McKeesport, Pa.

Думаю, що всѣ братя Русины утѣшуть ся тымъ, що и въ нашôй мѣсцевости вже збудувалисьмо свôй рускій храмъ Божій. Дня 8. новембра вôддали мы решту належитости а намъ передали на властнôсть церкву. Перше богослужене вôдправивъ о. Стефановичь въ недѣлю дня 9. новембра, а по службѣ божôй зôйшли ся люде до галѣ на мітинґъ. Предсѣдателемъ бувъ о. Стефановичь, секретарями Лука Симъ и В. Кочкоданъ.

О. Стефановичь пояснивъ людямъ, кôлько заплачено за церковь та представивъ, якъ и на кого мае бути записана. Ухвалилисьмо одноголосно, щобы записати на парохію.

Вôдтакъ рѣшилисьмо, що патрономъ церкви есть св. Йоанъ Хреститель, а на Рождество св. І. Хр. мае бути нашъ головный празникъ.

Ухвалено дальше, що церковь мае называти ся „руска“, а по анґлицки „Little Russian“, щобы не було жаднои балямуты, а щобъ кождый знавъ, що мы не є анѣ Словаки, анѣ Айришѣ, анѣ Мадяры гр. кат. набоженства, а справедливй Русины.

Наконецъ выбрано новый церковный урядъ, а то:

Николай Дзяма, предс.
Лешко Русинко, секр.
Петро Фринско, касіерь.

Дайжежь Боже, щобъ у краснôй згодѣ довелисьмо всѣ тую молоденьку нашу парохію до якъ найкрасшого ладу!

М. Ґрацовь, секретарь Бр. св. І. Хр.

Cleveland, O.

Не ма що й казати — царославнй также дбають за просвѣту А якъ, оповѣмъ вамъ читателѣ Свободы. Ото тутешный батюшка заповѣвъ людямъ, що розпôчне ся школа. Колижь люде посходили ся, вôнъ каже: „ото я васъ буду учивъ спѣву“ Тутъ узявъ въ руки гуслѣ (скрипки) та якъ зачне тырликати, а всѣ мовь на команду дубонять ногами — чиста комедія. Тай такъ гравъ, а люде пôдскаковали, поки не урвала ся струна та вдарила батюшку у самый нôсъ. Вхопивъ ся батюшка за нôсъ зъ болю рукою та чимъ скорше до дому, воду прикладати, щобы не напухло. Та вже було по школѣ.— Мають они помѣжь собою свого скваєра и полісмена котрый до батюшки людей стягае, мають своихъ дурисвѣтôвъ, котрй ходять помѣжь насъ та намовляють на царославіе. Але мы оттакъ кажемо тымъ заволокамъ: Мы вже пôзнали васъ и вашихъ батюшкôвъ акуратно та прійшлисьмо до того пересвѣдченя, що дурнѣйшихъ вôдъ васъ на свѣтѣ не ма, а на ідіотичне ваше царославіе то може лише той чоловѣкъ пристати, котрый вже цѣлкомъ зъ розуму зôйшовь. Не поможе вамъ батюшки и тое вино, що даете при слюбѣ молодымъ пити; мы за кварту вина не залѣземо въ багно!

Справедливый Русинъ.

Моє крайне слово москвофільскôй голотѣ:

„Свобода“ є занадто поважный орґанъ, щобы тутъ зъ вами провадити лайку. Всяку вôдповѣдь и вашй фотоґрафіѣ найдете въ „Осѣ“

О. Н. Струтиньскій.

За рôдный край.

(Конець)

Три роки минуло вôдъ нещасной битвы, у котрôй полягла козацкою смертію славна Пушкарева Марѣйка. — Ничай страхъ побивавъ ся за дѣвчиною, мало зъ розуму не зôйшовъ. Але добре затямивъ и на серце поклавъ собѣ заповѣтъ умираючои — цѣлою душею приляґъ до долѣ свого рôдного краю, Украины-Руси! Коли передъ тымъ бувъ до нестямы вôдважный, теперь немовбы смерти шукавъ, — такъ завзято, безъ розмыслу, самъ одинъ кидавъ ся въ битвахъ на цѣлй сотнѣ Поляковъ. Пôдъ Жовтыми Водами, пôдъ Корсунемъ и Пилявцами, Хмельницкій у самый перший огень посылавъ брацлавского полковника Ничая, а той немовъ грôмъ кидавъ ся зô своими вѣрными козаками на ворога такъ, що нѣяка сила не годна була его з'упинити. Ляхи прозвали его »скаженымъ« и розскакували ся вôдъ його, бо передъ страшнымъ героемъ на чорнôмъ мовь галка кони. Щасте мавъ велике, серед граду куль летѣвъ якъ вихоръ, а анѣ его нѣ коня жодна не займала. Вже й самй козаки вважали его „характерникомъ", що кулѣ умѣе вôдъ себе вôдвертати. Нажививъ вже вôнъ великои слави та значѣня помѣжь козаками. Усѣ бандуристы по всѣй Украинѣ найбôльше за него спѣвали пѣсни, на козацкой радѣ его голосъ бувъ найважнѣйшй. Але найбôльше вже то любила его бѣднота, простый робучій народъ. Пôдчасъ коли другй полковники панощили ся и погорджували хлопскою черню, Ничай завсѣгды тримавъ изъ бѣднымъ, обороняв и споминавъ ихъ, бувъ простого люду найщирѣйшимъ прiятелемъ. Ще й за тое любивъ го украинськй народъ, що бувъ неподатливымъ, до смерти завзятымъ ворогомъ польскихъ панôвъ.

Коли по битвѣ пôдъ Зборовомъ пôшовъ Хмельницкій зъ Польщею на мирову, Ничай бувъ першй, котрый противъ сеи згоды зъ Ляхами запротестувавъ въ имени цѣлои Украины. Вôнъ вказувавъ на те море крови, на рѣки рускихъ слѣзъ та поту, котрй выточила Ляшня изъ бѣднои нашои вôтчины. Вôнъ спротививъ ся тому, щобъ знову запрячи робучій народъ у паньске ярмо, а голосивъ, що Русь-Украина мае бути сама по собѣ вольною, независимою вôдъ нѣкого! Може, колибъ живъ вôнъ, не булибъ мы нынѣ наймитами у рôдномъ своимъ краю. За нимъ стоявъ цѣлый простый народъ, дививъ ся на него, якъ на свого руского Моисея, що мае его вывести зъ ляцкои неволѣ. Вôнъ мôгъ зъ часомъ стати проводиремъ украиньскои масы, мôгъ повести Хмельниччину иншою дорогою, такою, котра булабы з'єднала усѣхъ разомъ. А такъ зъ козакôвъ сотворили ся рускй паны, шляхта, а народъ бѣдувавъ и теперь незгôрше, якъ за ляцкои кормиги. И мы бачимо, якъ Украина перестае вѣрити Богданови, вôдвертаеся вôдъ него, а той, не знаючи на чѣмъ оперти ся, кидае ся въ обôймы хитрыхъ московскихъ лисôвъ.

Скоро пôзнае, куды попавъ, — радъ зъ московского багна вылѣзти, такъ смерть не дае му повернути назадъ на добру дорогу. Хмельницкій умеръ, не покôнчивши дѣла, не добувши Руси-Украинѣ долѣ-свободы! Зъ роспукою въ серци пôшовъ на той свѣтъ, бачучи, що зъ одного ярма запрягъ у друге, зъ одного багна завѣвъ въ друге свôй народъ, вôдбивши ся вôдъ Польщѣ а пристаючи до Росіи.

Справедливожь про се народъ спѣвае:

Мене молодую, козацкую волю
Запродали въ тяжку московску неволю,
Гей у неволю, въ кайданы,
Нерозумный ты гетьмане Богдане!

Та мы повернѣмъ до нашого оповѣданя.

Поляки вважали справедливо Ничая яко найнебезпечнѣйшого свого ворога, котрый нѣколи и нѣчимъ не дасть себе пôдкупити и постановили его за всяку цѣну позбути ся. Одного разу изъ сотнею козакôвъ заѣхавъ бувъ Ничай до мѣсточка Красного, щобъ вôдвѣдати своихъ знакомыхъ. Поляки заздалегôдь дôзнали ся о тôмъ черезъ Жидôвъ и потайка пôслали туды цѣлый полкъ польскои кавалеріи.

Сидить нашъ Ничай у кумôвъ, анѣ думки не мае, яка бѣда повисла надъ его головою. Народна дума оттакъ описуе сю подію:

Ой поставивъ козакъ Ничай сторожу на мѣстѣ,
А самъ пôшовъ въ кумусею щуку рыбу ѣсти;
Не вспѣвъ же панъ козакъ Ничай щуку рыбу з'ѣсти,
Ой якъ гляне въ кватирочку вже є Ляхъ на мѣстѣ.

Зъ усѣхъ сторôнъ ненадѣйно напали переможною силою Ляхи. Стрѣлою метнувъ ся Ничай до коня, зôбравъ своихъ вѣрныхъ товаришôвъ та хотѣвъ перерѣзати ся скрôзь густй лавы ворогôвъ. Але ляхôвъ було до бѣса; по кôлькадесять на одного козака. Проте козаки не здавали ся, а бились безстрашно, волѣючи радше згинути, анѣжь пôддати ся въ неволю. Мы Русины — Украинцѣ можемо чванити ся тою геройскою смертію нашихъ рицарѣвъ.

Чимъ разъ менше ставало козакôвъ коло Ничая, якъ вкôнци давнимъ случаемъ лишивъ ся онъ вже лишь самъ одинъ зъ цѣлои горстки удальцѣвъ. Самй Ляхи пожалѣли вбити такого витязя и предкладали ему, щобы здавъ ся, запоручаючи, що нѣякои кривды въ неволѣ не зазнае. Але Ничай не погубивъ своеи козацкои славы. На пôдлестни слова Ляхôвъ лишь зароготавъ сѣ згôрдно и мовъ въ танецъ кинувъ ся на палкомъ своимъ конику въ саму гущу неприятельскои товпы. Вже и коня пôдъ нимъ вбито, а вôнъ не подававъ ся, але приперши ся плечима до стѣны хаты, на лѣво та право косивъ Ляхôвъ немовъ бурьяны по полю. Нѣкому не давъ приближити ся до себе, абы го заразъ не простягъ трупомъ. Цѣлый валъ ляцкихъ трупôвъ устелився передъ нимъ. Тодѣ Ляхи приклякали кôлькохъ зъ мушкетами и стрѣляли въ завзятого рубаку. Якъ стоявъ пôдъ стѣною, такъ лишь осунувъ ся на землю, навѣть въ послѣднôй хвилѣ не выпускаючи шаблюки зъ рукъ. А Ляхи на трупѣ пôмстили ся у волю, розсѣкали тѣло мертвого на дрôбнй кусни.

Тутъ и скôнчу мою повѣстку изъ тыхъ давныхъ, славныхъ часôвъ. Та мимохôть приходить на думку: Славнй дѣла не пропадуть. Хто послуживъ серцемъ та дѣломъ вôтчинѣ своѣй, той не вмре нѣколи: До вѣку внуки правнукамъ передавати муть звѣстку про своихъ героѣвъ.

Якъ велика и широка Русь Украина — всюды спѣвають думы про славныхъ рицарѣвъ, спѣвають й думу про Ничая. Пôди на Подôле, Покуте на Гуцульщину, Волынь и Украину, усюды почуешь ту пѣсню пôдъ таку нуту, що и нинѣ заплачешь надъ геройскою смертію славного козака.

Не спѣвають тôлько нашихъ думъ на Московщинѣ, якъ мы не спѣваемо про Стеньку Разина, Пугачева, якъ не спѣваемо „Дубинушки." Кождый народъ знае лишь свое жите. Проте нѣяка ворожа сила не обдурить почутя народнои едности: Полякъ, Москаль, намъ все лишуть ся чужими, бо те, що насъ болить, що намъ святе и дороге, тое ихъ або не обходить або противне. Єслибъ мы нѣмй були, то заговорять могилы и Днѣпро и горы, если мы поляжемо, то

Слава не поляже!
Не поляже а розкаже,
Що дѣялось въ свѣтѣ,
Чія правда, чія кривда
И чіѣ мы дѣти!

Н. Струтиньскій.

НОВИНКИ.

— **Памятайте** на „Руско-Народный Домъ Емiграцiйный въ Америцѣ" и высылайте жертвы до касiєра пôдъ адресою: Mr. Lazor Syrotiak, 42 Washington st., Yonkers, N. Y., а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: Mr. K. Kirczov, 14. Essex Str., Jersey City, N. J.

— **Славно**-звѣсный російскій маляръ Василь Верещаґінъ приѣхавъ дня 3 с. м. до Сп. Державъ. Вславивъ ся вôнъ своими знаменитыми образами, якй представляють страшливу жорстокôсть вôйны.

— **Повени** и землетрясеня надѣлали безлѣчь пакости въ италійской провінціи Калябріи. Около 50 осôбъ втратило при тôмъ жите. Такъ само зъ Ріетті и Умбріи надоспѣли вѣсти о сильныхъ вульканичныхъ землетрясеняхъ. Шкоды значнй.

— 24-лѣтного слугу, Л. Кука, застрѣлила оногды на фармѣ коло Юрека, Кал. 13-лѣтна дочка фармера, Мейблъ Семоилсъ. Пôдчасъ неприсутности родичѣвъ слуга хотѣвъ знасилити дѣвча. Вспѣло оно на свое щасте вырвати ся зъ его рукъ, сягнуло въ гнѣвѣ по набиту рушницю, яка висѣла на стѣнѣ, и однымъ влучнымъ выстрѣломъ положило трупомъ напастника.

— **Передъ** судомъ въ Бавлинґъ Ґрінъ, О. розпочавъ ся цѣкавый процесъ о мармуровый нагробникъ Джорджа Бетча, якій кредитори хочуть заграбити за довги. Джоржъ Бетчь бувъ однымъ зъ найлѣпшихъ дѣячѣвъ того повѣта и цѣле свое жите працювавъ для загального добра. Доохрестнй жителѣ и вдячнй спôвгорожане зъ доброволôьныхъ жертвъ купили на его грôбъ прекрасный мармуровый хрестъ. Ненаѣснымъ лихварамъ жаль було цѣнного нагробника, тому загадали его взяти за довги. Теперь ажь судъ спонуканый рѣшити, чи можна въ покôйниковъ фантувати зъ могилъ нагробники.

— **Померший** недавно французкій письменникъ, Золя, доробивъ ся перомъ поважного майна. Обчислено, що спадщина по нѣмъ выносить 4 міліоны франкôвъ (800 тысячь долярôвъ). Розумѣє ся, що рускимъ письменникамъ ще далеко до сего.

— **Чи малабъ се бути правда?** Въ Нюйорской часописи „The Catholic News" зъ дня 8 Новембра 1902 р. находимо слѣдучу новинку. „Отець Lacomb (французкій католицкій пôпъ ред.) добрезвѣстный місіонаръ для Индіянôвъ (!) мае пôдъ своимъ наглядомъ пятьохъ галицкихъ священикôвъ (Василіанъ) и 4 Галицкй служебницѣ, котрй прибули недавно на корабли Moltke зъ Гамбурґа въ Нѣмеччинѣ. Отець Lacombe забере ихъ въ протягу кôлькохъ днѣвъ на заходъ и впровадить ихъ до ихъ новои працѣ. На заходѣ е около 10.000 Галичанъ. зъ котрыхъ 8000 суть католиками. До сеи поры мали они тôлько двохъ священикôвъ (якихъ?) котрй заспокоювали ихъ духовнй потребы ижадане помочи въ сѣмъ напрямѣ було дуже сильне.

— **Недавно** сему вôдбулось руске весѣле въ Нюарку, Н. Дж. На тôмъ весѣлю „москаль зъ пôдъ Горлиць" ставъ аґітувати за царославіемъ. Весѣльнй дали ему такого прочуханця, що попамятае на довгй часы.

— **Зачуваемо,** що москвофулы хотять спровадити зъ краю до Lansford, Pa. якогось Илію Боруха на дяка. Що се за людина, сей новый Борухъ, не знаемъ, але знаемо, що парафіяны зъ Lansford не повиннй куповати кота въ мѣшку та принимати дяка, котрого не знають, але повиннй впередъ переконатись якій се чоловѣкъ, чи вôнъ що умѣе чи честный вôнъ Русинъ и т. п., бо Борухôвъ е много и мѣжь жидами.

— **Зъ** Mahanoy Plane, Pa. доносять намъ, що два „сіямскй братя" о. Лавришинъ и о. Обушкевичь гризуть ся мѣжь собою. Причина сего така, що оба хотѣли бы мати „доходки" зъ мѣсцевости Mahanoy Plane, що лежить недалеко Маганой Сити и Шенандору. Въ Mahanoy Plane Русинôвъ небогато, доходы звôдтамъ не великй, однакъ „сіямскй братя" видно навѣть о пару долярôвъ готовй погризтись до крови.

— **Звѣстный** о. Лавришинъ зъ Шенандоа, Па., хваливъ ся давнѣйше, що вôнъ по скôнченю Олифантского процесу обôйме парафію въ Олифантѣ, Па. Розумѣе ся, що Русины въ Олифантѣ не приняли бы такого духовника якъ Лавр., що свѣдчивъ противъ нихъ а за католицкимъ бискупомъ. Послѣдными часами змѣнивъ о. Лавришинъ свои пляны о стôлько, що хоче ити зъ Шенандоа не до Олифанту, але до Скрентонъ, Па.

— **Царославный** батюшка вымуфовавъ зъ Ансоніи, Конн. Причина сего така, що царославный батюшка хотѣвъ, щобъ люде (Галичане, що перейшли на цареславіе) записали церковь на цареславного бискупа. Люде спротивились тому ба навѣть, якъ кажуть, проводиръ царославныхъ п. Вархоликъ вхопивъ батюшку за бороду. Цареславный батюшка мавъ тымъ такъ згризтись, що пролежавъ цѣлый тыждень въ ложку, не правивъ бôльше богослуженъ въ Ансонійскôй церкви а вкôнци и „вымуфовавъ" геть зъ Ансоніи. — Въ цѣлôй сѣй подѣѣ цѣкавй двѣ рѣчи: перше, що царославный бискупъ такъ само, якъ и айрискій жадае, щобы люде записували свои церкви на него и друге, що царославнй и москвофулскй проводирѣ въ родѣ п. О. Вархолика до сего ступеня здеморалізованй звѣстными аґітаціями, що не встыдають ся сѣпати за бороду свого батюшку въ его власнôмъ домѣ.

— **Недавно** читали мы въ „Свѣтѣ", що о. Недзѣльницкій зъ Allegheny, Pa. хотѣвъ зречи ся предсѣдательства царославного „Общества": Чи крокъ сей хотѣвъ зробити о. Недзѣльницкій безъ причины? Думаемо, що нѣ. Епископъ Тихонъ просячи о. Недз. зôстати предсѣдателемъ еще пару мѣсяцѣвъ говорить о „промахахъ" (помылкахъ) о. Недзѣльницкого и усправедливляе его. Варта бы знати дещо бôльше про тй „промахи"..

— **О. В. Кальневъ** не мае щастя въ царославнôй місіи. Недавно сему гнѣвавъ ся дуже на него о. Благочинный Недзѣльницкій за те, що тойже заложивъ сербску парафію въ McKeesport, Pa. а теперь епископъ перенѣсъ о. Кальнева ажь до Buffalo, N. Y. помимо сего, що тамъ е заледво пару душь.

— **Рôдного** батька застрѣливъ на фармахъ недалеко Коломбосъ, О. 14-лѣтный Гермонъ Борчерсъ, пôчôмъ при помочи двохъ молодшихъ братôвъ заволѣкъ тѣло убитого до копицѣ сѣна и пôдпаливъ. Копиця згорѣла, а вразъ зъ нею и трупъ батька. Злочинъ выйшовъ скоро на верхъ. Шерифъ арештувавъ оногды „многонадѣйныхъ" хлопцѣвъ, замикаючи ихъ, де потреба. Два молодшй братчики складають цѣлу вину на Германа, але додають, що хотѣли позбути ся батька, котрый поводивъ ся зъ ними дуже жорстоко вôдъ коли умерла ихъ мати.

— **Словацкого** патріота, д-ра Павла Валяшка, засудивъ мадярскій судъ въ Нітрѣ за мниму антімадярску аґітацію, на 3 мѣсяцѣ тяжкои вязницѣ. Мадярамъ вже дальше для Сербôвъ, Словакôвъ и другихъ патріотôвъ немадярскихъ переконань и вязниць не стане. Сотками арештують ихъ, хочь все дармо. До вѣку они не выпють живучои крови.... якъ каже нашъ ґеній Шевченко.

— **Йосифъ Вислоцкій** (зъ Кятонѣ, Галичина) замешкалый въ Seymour, Conn. вертаючи 9 Нов. вечеръ зъ Ансоніи домôвъ, скочивъ на особовый тренъ, котрый бувъ вже въ руху, але такъ нещасливо, що дôставъ ся пôдъ колеса и зôставъ убитый на мѣсци. Небôщикъ оставивъ жѣнку и 4 дѣтей. Се повинно бути перестогогою для нашихъ людей, щобы не легковажили собѣ свого житя и не скакали на трены.

— **Сего** тыжня вôдъѣхавъ до старого краю п. Т. Ґривна, бувшій секретаръ братства св. Йоана Хрестителя и Союза (ч. 25) въ Трауґеръ, Па. Пана Ґривну пôзнали мы за часъ его побуту въ Америцѣ яко чоловѣка розумного и честного Русина. Бажаемо ему щасливо доѣхати домôвъ и сподѣемось, що п. Ґривна и въ краю буде такимъ же честнымъ Русиномъ якъ и тутъ.

— **Ґенеральна** рада австро-угорского банку порѣшила стягати зъ обѣгу банкноты по 100 злр. зъ датою 1-го мая 1880 р. Всѣ уряды и головнй заведеня австроугорского банку будуть пріймати сй банкноты лише до 30 цвѣтня 1904 р. почѣмъ втратять они свою вартôсть. Въ мѣсце тамтыхъ выйшли зъ днемъ 20 жовтня с. р. новй 100 коронові банкноты, що мають дату 2-го сѣчня 1902. Суть они зеленй (сесе най собѣ нашй люде затямлять, котрй ѣдуть до краю) и мають на каждôй сторонѣ жѣночу стать дитины. По однôй сторонѣ текстъ нѣмецкій зъ додаткомъ въ 8-ми другихъ мовахъ, а по другôй лишень мадярскій.

— **Дня** 30 м. м. якъ намъ доносить ч. Ф. Стефаничь, приѣхали до Вінніпеґъ, Ман. (Канада) оо. Василіяне и сс. Служебницѣ. По короткôмъ вôдпочинку оо. Василіяне и сс. Служебницѣ вôдъѣхали до Едмонтонъ, въ Альбертѣ, а о. Жолдакъ лишивъ ся у Вінніпеґъ на часъ необмеженый.

— **Велика** пожежа навѣстила дня 13 с. м. нашъ Олифантъ. Згорѣвъ найбôльшій и найбогатшій склепъ на Лакована улици, звѣсный пôдъ назвою „Редипей сторъ", якъ такожь оденъ складъ тютюну и циґарôвъ, два готелѣ, оденъ склепъ зъ дамскими капелюхами, оденъ зелѣзный сторъ, два ґалянтерійнй и 4 домы. Кромѣ того ушкодивъ огонь сильно одну аптику и 6 склепôвъ по другôй сторонѣ улицѣ. Пожежа лютувала зъ такою силою, що не много хибувало, абы цѣле мѣсто не було стало ся ей жертвою. Мѣжь иншими була сильно загрожена и друкарня „Свободы": Огонь переносивъ ся зъ мѣсця на мѣсце и ширшавъ дуже скоро. Здавало ся иногдѣ, що вже нема ратунку. На щасте надоспѣла пожарна сторожа зъ Прайсбурґъ, Пеквілъ, Джесепъ, Скрентонъ и вспѣла придусити страшне море поломѣни. Огонь задержавъ ся на третôмъ домѣ вôдъ будинку, въ якôмъ находить ся друкарня „Свободы":

Шкоды, заподѣянй пожежою обчисляють на 400 тысячь долярôвъ. Щасте велике, що огонь выбухъ въ день (о 10 год. рано), бо въ противнôмъ случаю не обôйшло бы ся безъ жертвъ въ людяхъ, а може й цѣле мѣсто пошло бы було зъ -ымомъ.

— **Въ** Olyphant, Pa. завязавъ ся політичный клюбъ ситизенôвъ. Вже на першôмъ митинґу вписало ся до него около 60 членôвъ. Маемо повну надѣю, що внедовзѣ буде до него належати около 200 ситизенôвъ, бо предсѣдателемъ клюбу есть загально поважаный чоловѣкъ, Mr. Юрій Хилякъ, знаный зô свою патріотизму та енерґіи.

За его починомъ одержало сего мѣсяця (въ новембру) 58 Русинôвъ горожаньскй паперѣ. Потрудивъ ся вôнъ не мало, цѣлыми вечерами тримаючи для нихъ школу, але и втѣха (всѣмъ намъ була велика, що нашй люде лѣпше вôдповѣдали на пытаня въ судѣ, анѣжь родовитй Анґлики. Тожь честь най буде Mr. Юріеви Хилякови за его труды и щирый патріотизмъ! Зачуваемо, що теперь лагодить вôнъ другій вôддѣль ситизенôвъ, зъ котрыми пôде до корту въ грудни або въ сѣчни. Боже помагай въ доброй роботѣ!

— **Зачуваемо,** що царгородскій патріярхъ высилае до Сполученыхъ Державъ одного зô своихъ епископôвъ въ цѣли зорґанѣзованя тутъ независимои вôдъ Російского Синода православнои епархіи. Зачуваемо також, що тутешнй царославнй батюшки зъ своимъ епископомъ на чолѣ дуже гнѣваютъ ся за тое на царгородского патріярха а навѣть протестували противъ сего.

— **Щось** круто зъ нашими царославными. Чуемо, що въ Трой, Йонкерсъ, Ансоніи, Бриджпортѣ наганяють люде геть царославныхъ батюшкôвъ. Видно, що нашй люде приходять поволи назадъ до розуму,

— **Въ** Олифантѣ заснowало ся руске ґімнастичне товариство „Сѣчь." До теперь вписало ся до него 53 членôвъ. Вправы вôдбувають ся кождои суботы о 8-ôй год. вечеромъ. Вкладка мѣсячна выносить 10 ц. вписове — 25 ц. — Кождый молодый, здоровый Русинъ повиненъ належати до сего товариства. „Сѣчь" постарае ся о ґімнастичнй приборы, кругольню та о рôжнй здоровй забавы для своихъ членôвъ. Кождый членъ въ протягу року повиненъ собѣ справити сѣчовый мундуръ, подôбный до того, якъ мають рускй ґімн. товариства въ старôмъ краю. Всюды помѣжь американьскими Русинами закладаймо „Сѣчь", щобы всѣхъ з'еднати черезъ ґімнастику та забаву до спôльного нашого дѣла.

N 121 Оденъ зъ сѣчовикôвъ.

— **Свого** мужа застрѣлила въ Бінґгемптонъ, Н. Й. панѣ Е. Ґінкъ. Мужь прийшовъ въ ночи пяный зъ готелю, почавъ сварити ся, а опôсля зъ ножемъ въ рукахъ кинувъ ся на жену и маленьке дитя. Нещасна мати вхопила дитину и въ однôй сорочцѣ почала утѣкати, а коли увидѣла, що не вспѣе утечи, зняла зô стѣны набиту стрѣльбу и выстрѣлила. Наслѣдки були такй, що мужь-пяниця упавъ безъ житя. Зъ уваги на се, що Ґінкова допустила ся злочину въ оборонѣ своего житя и своеи дитины, судъ увôльнивъ ей вôдъ кары.

Просимо нашихъ читателѣвъ, щобы при змѣнѣ адресы подавали такожь свôй давный адресъ.

Редакція.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ „ пôвъ року 1.00

Оплачувати ґазету треба все гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѝ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не приимаемо.

Хто хоче, щобы его статя, допись и т. п. були надрукованѝ въ „Свободѣ“ въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або допись такъ, щобы мы еѣ дôстали найдальше въ попередну суботу.

УВАГИ.

„Соединеніе гр. каѳ. рус. братствъ“ мае „гл. духовника“: Вôдъ послѣднои конвенціи делеґатôвъ въ Johnstown, Pa. той урядъ въ „Соединенію“ займае всѣмъ знаный, фалшивый епископъ, выкиненый василіянинъ, о. Д. Поливка. Урядъ „главного духовника“ — (котрого треба до хрѣну) посѣвъ Поливка въ способъ пôдлый. Угроруски священники, зъ котрыми Поливка тримавъ едно, дали собѣ руку, що выступивши зô „Соединенія“ не приймуть жадного уряду. Не входимо въ те, чи угорскѝ рускѝ попы поступили добре взглядомъ „Соединенія“, але хитрый чехъ слова не дотримавъ, вернувъ ся на конвенцію и впросивъ ся за „главного духовника“.

—

Вь 41. числѣ „Ам. Р. Вѣстникъ“ (въ слов. выданю) помѣстивъ о. Поливка вôдозву „od Hl. uradu Sojedinenie“ зъ пôдписами всѣхъ урядникôвъ (безъ потребы), зъ котрои ажь бе въ очи некультурнôсть и безхарактернôсть ческого цирулика.

—

Цѣла вôдозва писана ческою тарабарщиною безъ понятя о інтерпункціи та писаню великихъ буквъ. Тою вôдозвою хоче Поливка пôдлизатись візітаторови и прихилити „Соединеніе“ назадъ до візітатора. Робить тому, бо ажь въ Вашинґтонѣ довѣдавъ ся, що о. Ходобай є справдѣ візітаторомъ. — Такъ поступає кандидатъ на епископа, Поливка, котрый свого часу написавъ проти візітатора протестъ. Ну, такій „гл. дух. управитель“ певно не приносить чести „Соединенію“.

—

о. Поливка мѣжь иншимъ пише: „My zavśe uzname duchovnikov, za duchovnikov jako takich!!“ — А чижь то такѝ давнѝ часы, коли о. Поливка мѣстивъ рôжнѝ брехнѣ и очерненя на галицкихъ священикôвъ въ самôмъ „Вѣстнику“, едино за те, що галицкѝ священики пôзнались на его безхарактерности и оповѣли се публично.

—

Те саме число „Ам. Р. Вѣстника“ приносить хоть не мудру — але впадаючу въ очи статю о. Николая Стецовича пôдъ заголовкомъ“ „do Otcov duchovnych z Galicii pochodiacich“: — О. Стецовиць зô становиска »висячого въ повѣтру« говорить про вôдносины та рôжницѣ мѣжь галицкими а угро-рускими попами, а вкôнци каже „Spojic se pod posrednictvom o. Vizitatora“. Попри тôмъ декуда дае въ своѣмъ „Заокругленю“ научки галицкимъ священникамъ.

На се мы вôдповѣмо такъ: Угорскихъ и галицкихъ рускихъ священникôвъ може зъединити тôлько вспôльна робота надъ рôднымъ народомъ. Галицкѝ священники працювали, працюють и будуть працювати для свого народу неустрашимо, пôдчасъ коли многѝ зъ угорскихъ священникôвъ интриґували, бавились въ доносы и бурили, а для народу нычь! Отъ найлѣпшій примѣръ самъ о. Стецовиць, котрый недавно приѣхавъ зъ старого краю вдруге, а котрый выѣзджаючи зъ Америки вперве вывѣзъ зъ собою 15 тысячь долярôвъ, — якъ повѣдають. А вôдъ кого тѝ доляры?

Чи богато центôвъ пôшло зъ тыхъ долярôвъ на св. обрядъ, справы народнѝ и. т. п. — о чôмъ бересь говорити.

—

Такихъ тысячникôвъ, якъ о. Н. Стецовичь есть мѣжь угорскими попами бôльше. Отъ о. К. Лавришинъ ще тому 4 роки назадъ хваливъ ся своими 15 тысячами долярôвъ. Про тѝ доляры хотять рôжнѝ вѣсти, але мы спытаемо: що зъ нихъ пôшло на цѣли народнѝ або хоть свои партійнѝ.....! Ось коли о. Лав. въ спôлцѣ зъ другими мадяронами своею крутарскою політикою довѣвъ до того, що делеґаты гол. конвенціи „Соединенія“ въ Johnstown копнули ихъ, черезъ що всѣ попы разомъ зъ візітаторомъ зôстались на бруку, то втогды сейчасъ заложили нову орґанізацію и рѣшили выдавати свою ґазету. А що зъ того? Велике ничь, хочь тысячами хвалять ся!

—

„Ne od Madarov, ani ne od Moskalov treba nasz narod chranic“...... prichodzi starac sa o to, aby nasu svjatu vieru vo vostocnom obrjadu spojenimi podtrimac.....

І якъ вы стараетесь о народъ и его „sv. vieru vo vostocnom obrjadu“? Вы всѣ анѣ Мадяры, анѣ Москалѣ, а до своеи народности не признаетесь. Народъ васъ не розумѣе и суне мѣжь Словакôвъ, стаючи поволи латинниками. Всѣ словацкѝ орґанізаціи мають по половинѣ угорскихъ Русинôвъ и ихъ словачать. Словаки тыхъ Русинôвъ днесь вже называють „Словаками ґрецко-католіцкего обряду“. Тай такѝ духовники якъ въ Trenton, N. J., що по руски не розумѣють — заклятѝ Мадяры, що годнѝ зробити, вкôнци слибы той обрядъ не нѣсъ такъ обильно долярôвъ, то вы про него дбали-бы?

—

Старокраевѝ рускѝ ґазеты дуже хвалять „Осу.“ Й такъ „Дѣло“ пише: „Въ Америцѣ почала выходити перша гумористична часопись „Оса“. Прикрашена она численными илюстраціями и богата въ гумористичный матеріялъ. Гуморъ правдиво американьскій. Нищить она безнощадно всяке москвофільство, котре разомъ зъ рутеньствомъ дôстало ся на американьску Русь, якъ также выступае противъ всякихъ непрошеныхъ опѣкунôвъ, котрѝ ради бы убити всяке руске жите. И. т. д. и. т. д. — „Оттакъ пише про „Осу“ найповажнѣйша часопись въ старôмъ краю, а те саме говорять и другѝ нашѝ щиро-рускѝ ґазеты. Се найлѣпша вôдповѣдь всѣмъ безглуздымъ недоучкамъ, котрѝ накидають ся на нову ґазетку. Та якъ жежь имъ хвалити „Осу“, коли она такъ страшно ихъ кусае. Маемо надѣю, що незадовго вже заспѣваемо усѣмъ царославнымъ та ихъ цуцикамъ громогласно „Подлая память!“

Шакалѣ и гіены.

На африканьскихъ пустыняхъ е два роды звѣрятъ, котрѝ мають природу, цѣлковито подôбну до декотрыхъ людей. — Такъ н. пр. шакаль нѣколи не кине ся на здорову звѣрку або чоловѣка, але горе хорому звѣряти, горе чоловѣкови, коли занедужае на безмежнôй пустыни. Зъ усѣхъ бокôвъ позбѣгають ся шакалѣ та на шматочки порвуть нещасливого.

Гіены знову глядають за падлиною та трупами. Зъ гробôвъ выпорпують помершихъ та трупами живлять ся. Въ цѣлôй звѣрячôй породѣ сѝ два роды найпôдлѣйшѝ. Але щожъ дивувати ся звѣринѣ, коли она таку мае вдачу. Нынѣ е богато помѣжъ людьми такихъ, котрѝ помимо того, що мають душу, такъ само збыткують ся надъ хорыми и померпими. Отъ и мѣжь нами Русинами е такѝ гіены и шакалѣ; звычайно звуть ся они москвофулами або царославными. Подивѣть ся тôлько на ихъ роботу, а самѝ скажете, що прозва гіены и шакалѣ для нихъ ще за мала. Дикій звѣрь не буде такій скаженый, якъ та банда опришкôвъ.

Коли читалисьте збôръ глупостей въ брошурѣ глупенького дячка, чижь ваше серце не обурило ся на того ідіота, котрый не досыть що зъ пôмсты кидае крайну клевету на найлѣпшихъ священикôвъ, але еще не дае спокою и бл. п. кардиналови Сембратовичеви. Дурню! такъ и выходить мимоволѣ се слово, плюгавый дурню и лотре! и ты, ты, такій мерзавець не дашь спокою померлому!? Хтожь вôнъ е той дячокъ, якъ не гіена, котра розпорпуе грôбъ и воюе зъ трупомъ?! И такого пôдлянка смѣе при собѣ тримати яко дяка гр. кат. священикъ!

Такими самыми гіенами е всѣ москвофульскѝ выдавництва, котрѝ зневажали и зневажають память С. Сембратовича, Шевченка и и. д. Та они суть и шакалями, котрѝ роздирають хорыхъ. Отъ недавно помѣстили москвофулы пôдлу напасть на о. А. Бончевского, причѣмъ тѣшать ся цѣлою пôдлою душею зъ того, що вôнъ хорый. Ахъ, що за низькѝ, бруднѣ душѣ! И вы смѣете зватись христіянами! Окаяннѝ! вы дѣти пекла, вы не московскѝ а чортôвскѝ наганячѣ! Колибъ поліціи не боялись, вы середъ улицѣ мордовали бы людей. Та вже недалекій часъ, що здасьте рахунокъ и передъ Богомъ и передъ людьми!

А вы, любезнѣйшій миротворче Обушкевичь, держѣть и надальше зъ ними! Чернѣть, роспинайте, добивайте умираючихъ, а всьо въ имени роспятого Спасителя!

Фарисеѣ! Руки прочь вôдъ христіяньского прапору, не з'огиджуйте Божои науки любови. Роздоръ, ненависть ширите, могилу коплете, а пôдпиваетесь въ религію. Коли бы Спаситель живъ, вы єго прозвали бы анархистомъ, щобъ бизнесу не втратити. Але знайте — пропали фарисеѣ, тай васъ се чекае. Побѣда наша, бо зъ нами Христосъ та хрестна єго сила!

Счезайтежь пекольнѝ дѣти тьмы!

Я.

ХТО СЯ ЛАЄ.

И „Свѣтъ“ идучи за своимъ принципаломъ, протоерейомъ Товтомъ закидае „Свободѣ“ лайку та каже, що „Свобода“ псуе лайкою народъ. Даруйте Mr. Свѣтъ, але брешете. Не мы а вы зъ своею товаришкою „Правдою“ лайкою кормите народъ. Доказомъ сего кожде число вашои москвофульскоц товаришки и майже кожде число „Свѣта“. Сли не вѣрите перегляньте минувшѝ числа и однои и другои „часописи“, але безпристрастно, а переконаетесь. Пригадайте собѣ також, зъ якою приемностію вы передруковали всякѝ лайки на „радикалôвъ“ зъ вашои посестры або недавно выданои брошуры, або и зъ Slov. Dennika! Впрочѣмъ звѣстна рѣчь, що Москалѣ такъ само якъ и Мадяры люблять лаятись, мѣжь тымъ якъ у Русинôвъ того „звычаю“ нема — а если котрый Русинъ и лаєсь то певно научивъ ся сего або вôдъ Москаля або вôдъ Мадяра. Що мы псуемо народъ, то про таку брехню шкода и говорити довго. Выстане, здае ся, послѣдный фактъ, що царославный чоловѣкъ тягнувъ царославного батюшку за бороду, щобы показати якъ царославна місія и „Свѣтъ“ бувшихъ уніятôвъ морально направили...

Надѣя майнерôвъ.

По 7. дняхъ „вôдпочинку“ мировый судъ, надѣя майнерôвъ, зôбравъ ся опять на засѣдане въ Скрентонъ, Па. и сейчасъ приступивъ до страйковои розправы. Першимъ и одинокимъ свѣдкомъ бувъ того дня Дж. Мічелъ, президентъ юніи сполученыхъ майнерôвъ. По кôлькохъ вступныхъ словахъ, президентъ вôдчитавъ передъ судомъ довгу вôдозву, въ якôй чорными красками змалювавъ незавидну долю майнерôвъ, ихъ нужду, повну небезпеки працю и лиху платню. Дальше представивъ, якъ властителѣ майнôвъ кривдять робôтникôвъ, якъ безлично ошукують ихъ на мѣрѣ и вазѣ, а въ кôнци завôзвавъ судѣєвъ, щобы розсудили справу по правдѣ, въ хосенъ покривдженыхъ робôтникôвъ, бо лишь тымъ спобомъ можна ввести рôвновагу мѣжь компаністами и майнерами

При твердôмъ углю — говоривъ през. Мічелъ — працюе загаломъ 148 тысячь робôтникôвъ. Зъ того числа е 64.072 або 43 процентъ такихъ, котрѝ всегда роблять пôдъ землею на штуки, а прочихъ 83 тысячъ (50 проц.) роблять на годины, дни, мѣсячѣ або роки. Зъ помѣжь 64.072 тыхъ першихъ е 37.804 майнерôвъ, а 26.268 помôчникôвъ (лейбрôвъ), Праця контрактовыхъ робôтникôвъ вымагае великои меткости и вправы; праця майнерôвъ зачисляе ся до найнебезпечнѣйшихъ въ свѣтѣ. Нема дня, щобы не було покалѣченыхъ, або не погибло кôлька або й кôлька найцять люда. Въ 1901. роцѣ убило въ майнахъ 513 робôтникôвъ а покалѣчило 1200. До того треба ту працювати въ дымѣ, водѣ, порохахъ и задусѣ. Свѣжимъ воздухомъ не можна вôддыхнути, сонѣчка божого не можна бачити. Йде до роботы, то не знае, чи поверне живымъ. Однымъ словомъ е се праця о много тяжша и небезпечнѣйша, чимъ котрыхъ небудь другихъ робôтникôвъ. И пôдчасъ коли много инших робôтникôвъ, майнеры при мягкôмъ углю и углекопы цѣлого цивілізованого свѣта мають 8-годинный день працѣ и лѣпшу платню, мы працюемо 10 годинъ, а пересѣчно не заробляемо бôльще, якъ 320 долярôвъ рôчно. За таку працю не соромъ бы було заплатити 600 дол. на рôкъ. Або якъ насъ ошукують зъ вагою и мѣрою. Вмѣсто 2240 фунтôвъ мы даемо на тону вôдъ 2740 до 3190 фунтôвъ; вмѣсто звычайнои мѣры — малыхъ вôзкôвъ, дають намъ чимразъ бôльшѝ. А платня все одна, нужда все бôльша и бôльша мѣжь нами. Навѣть свои дѣти змушеный майнеръ посылати до майнôвъ и фабрыкъ, щобы выживити ся. Тѝ нещаснѝ ества идуть до працѣ вôдъ 10 лѣтъ свого житя; родичѣ не можуть выховати ихъ на здоровыхъ и образованыхъ горожанъ. Тому прошу судити по правдѣ — кôнчивъ през. Мічелъ — судѣть, панове судѣѣ, такъ, щобы покривдженѝ робôтники не проклинали васъ.

Компанічнѝ адвокаты (лоеры) кôлька разôвъ перерывали ему при тôмъ и старали ся зловити за яке слôвце, але не подарило ся имъ. През. Мічелъ вôдповѣдавъ на все дуже путньо и розважно. Пресѣдатель суду, Ґрей, завдававъ ему опосля численнѝ пытаня що до страйку, бойкоту, вôдносинъ юніи до неюнійныхъ робôтникôвъ, еи фінансôвъ и т. п. Дôзнали ся при тôмъ, що юнія роздѣлила 1,500.000 долярôвъ запомоги мѣжь страйкерôвъ, безъ огляду на ихъ приналежнôсть до юніи.

Зôзнаня през. Мічела продовжали ся до суботы вечеромъ, по чѣмъ вôдрочено засѣдане до понедѣлка. Въ понедѣлокъ переслухувано другого свѣдка, свящ. Петра Робертса, котрый вôдъ 6 лѣтъ студіює робôтниче пытане и вôдносины робôтникôвъ на теренахъ твердого угля. Сей такожь зôзнававъ въ хосенъ робôтникôвъ, хочь его зôзнаня менше интереснѝ вôдъ зôзнань през. Мічела. Черезъ цѣлый вторникъ и середу, себто 18. и 19. с. м. судъ переглядавъ дотичнѝ акта або слухавъ доказôвъ адвокатôвь.

Взагалѣ говорять, що заки будуть перепытанѝ всѣ свѣдки, зôйде найменше 3 тыжнѣ часу. Судъ вôдрочить ся по тôмъ на кôлька днѣвъ, розгляне ся и зъорієнтуе, почôмъ оголосить засудъ.

Зъ поведеня компаністôвъ видно, що имъ дуже ненависна юнія и еи домаганя, але дарма! Черезъ юнію они прôграли и здали ся на судъ, а що сей присудить на те, будуть спонуканѝ пристати.

Отже цѣла надѣя майнерôвъ полягае теперь на судѣ. Вôдъ его рѣшеня буде залежати ихъ судьба и доля ихъ дѣтей.

Почуемо за кôлька тыжнѣвъ, по котрôй сторонѣ станутъ панове судѣѣ.

Літературно-науковый Вѣстникъ,

орґанъ руского наукового товариства пише оттаке про выдавництва москвофілôвъ въ Америцѣ:

Попики-радикалы въ Америцѣ. Составилъ Иванъ Гр. Ворухъ.

Я интересую ся всею нашою кольонізаціею, а тымъ бôльше Русинами Злученыхъ Державъ, якихъ тамъ е теперь дуже значне число. Перечитую всякѝ выданя, що появляють ся въ Америцѣ, выданѝ Русинами, и жалкую неразъ, що тамошнѝ нашѝ переселенцѣ мусять кормити ся такою пустою половою, якъ тамошнѝ тыжневники: »Свѣтъ« и »Амер. русскій Вѣстникъ« та ихъ календарѣ, а въ останнôмъ роцѣ й новый тыжневникъ »Правда«. Жалкую й дивую ся, якъ такѝ безглуздѝ выданя можуть пôдпирати, не кажу интеліґентнѝ, але письменнѝ и дорослѝ люде, хочь бы й робôтники. Абы въ цѣлôмъ рôчнику знайшовъ хочь одну статю, що могла-бъ вытримати бодай яку таку критику, то й те нѣ. Се задрукована бѣбула вôдъ початку до кôнця, що може придати ся на пôдпалъ у печѣ, але нѣколи на лектуру для чоловѣка, хочь трошечки розумного. Та фактъ, що тѝ „часописи“ (!) выходять и не впадають — значить, вони таки пôдпиранѝ людьми, бо инакше не могли-бъ выходити — кидае дуже сумне свѣтло на американсько-рускѝ вôдносины, на нашихъ переселенцѣвъ и на рôвень ихъ культурности, а радше некультурности.

Якъ бы не »Свобода« зô своими окремыми выданями то прійшло-бъ ся хиба на всѣхъ тыхъ Русинôвъ махнути рукою та сказати: вони пропащѝ, для нихъ нема вже ратунку. Зъ нихъ не потрафить нѣхто нѣчого зробити, бо хочь фізично они представляють значне число, то духово — цѣлковите зеро. Та ще сумнѣйше враженѣ выкликує поява простороi брошуры, якои наголовокъ подавъ я въ горѣ, и яка вышла сими днями, хочь на окладинцѣ поданый ще 1901 р. выходу. Ґенеза брошуры така: „Господинъ“ Борухъ, бувшій дякъ въ Олифантѣ, стративъ се мѣсце, якъ каже, завдяки „интриґамъ“ тамошнього пароха о. Ардана. Черезъ те задумавъ вôнъ пôмстити ся на пароху — и зробивъ се, написавши отсю брошуру. Рѣчь зовсѣмъ ясна, що особа о. Ардана мусѣла въ його освѣтленю выйти въ брошурѣ чорна, але й кождому зрозумѣло, для чого вона така. Та знаючи мотивы, якѝ попхнули автора до писаня, мы й будемо дивити ся на брошуру зъ вôдповѣдного становища. Значить, брошура не може абсолютно пошкодити въ нѣчѣмъ о. Арданови въ очахъ розумного чоловѣка, бо вôнъ не повѣрить „базѣканю“ Боруха тымъ бôльше, що тамъ нема майже нѣякихъ фактôвъ, коли не вчисляти до нихъ побрехеньокъ, якѝ подае Борухъ, але не стверджуе нѣякими доказами, анѣ документами. Та все „борба“ — якъ шумно зве Борухъ свою мазанину — проти о. Ардана мае ще пôдставу въ особистôй пôмстѣ, але звôдки тамъ впавъ о. Констанкевичь, якому Борухъ у брошурѣ вôдступивъ багато мѣсця, або иншѝ священники, що не признають москвофільства нѣчимъ добрымъ и выступають проти нього — сего годѣ дорозумѣти ся зъ брошуры. Розумѣєть ся, що Борухъ и ихъ хотѣвъ поставити въ погорду своею мазаниною, але тымъ самымъ выставивъ собѣ найлѣпше свѣдоцтво. Бажаючи заімпонувати своимъ знанемъ, вôнъ веде „борбу“ навѣть зъ пок. кардиналомъ Сембратовичемъ, Шевченкомъ, Драгомановымъ, Франкомъ, Павликомъ и т. д., та зовсѣмъ такъ, якъ небôщикъ Донъ Кіхотъ изъ вѣтраками. Я не буду выказувати всѣхъ дурниць, намазаныхъ Борухомъ, бо мусѣвъ бы написати що найменьше таку саму брошуру, бо тамъ що речене, то дурниця, але на взорець подамъ выяснене ґенезы соціялізму, яке подавъ Борухъ: „Соціялистичну науку витворили жиды Либкнехть и Зингеръ въ Нѣмеччинѣ и первыи пустили ю въ свѣтъ. Отъ нихъ похопили тую науку Марксъ и Ласалъ, за ними Адлеръ и Діамандъ въ Австріи, а такъ Драгомановъ, нѣбы Русинъ (но заховай, Господи, Русь отъ такихъ Русиновъ!), котрый за ту саму соціялистичную науку свою былъ выгнаный зъ Россіи и, утѣкаючи оттуда, занесъ еи межи Русиновъ, особенно же межи Украинцевъ и Поляковъ въ Галичинѣ. (Изъ Украинцевъ соціялизмъ приняли первыи „украиньски“ „писаки“ Франко и Павликъ). Ось зъ отки взялся соціялизмъ и якое брудное его жерело...“ (Ст. 4.) „Господине“ Борухъ! Вы повиннѝ зрозумѣти, що не кождый, що вмѣе складати буквы до купы, може бути навѣть „писакою“. Вы лѣпше зробили-бъ, якъ бы спѣвали „ярмолоя“, и не пхали ся до того, чого не розумѣєте. Своею брошурою вы выставили собѣ свѣдоцтво цѣлковитого дурня у кождого, хто еи перечитае и мае всѣ клепки въ головѣ. Для осягненя такои славы вы не потрѣбували ажь стôлько багато псувати паперу, высталобъ його меньше. Лѣпше було грошѣ выданѝ на друкъ дати лѣдамъ, то були-бъ зробили добре дѣло й не посмѣхавъ бы ся нѣхто зъ васъ, якъ теперь... Найлѣпше тямте собѣ все приповѣдку: Швець знай свое копыто, а въ кравецтво не мѣшайсь!

В.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902–1904.

Головный председатель	о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь	Д. Д. ПИРЧЪ, Box 355, Olyphant, Pa.
Головный касіеръ	АЛЕК. ШАРШОНЪ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-председатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.

Заст. секретаря..........С. Ядловскій NEW YORK, CITY.

Заст. касіера..............И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:

М. Туронъ..........Priceburg, Pa.
Мих. Пачута..........Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ..........Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь..........McKeesport, Pa.
Андрей Добошь..........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ..........Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Юґасъ, К. Кобанъ, А. Валяскій, Нак. Добровскій.

Контрольна комисія:

о. Н. Подгорецкій, box 31. Jersey City, N. J.
К. Карчѣвъ, 102 Morris Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Вступайте до „Союза“.

Кождый членъ платить на мѣсяць только **70 центовъ**, нѣ больше, нѣ менше.

За те достанете **600 доляровъ** посмертного, а 300 дол. за жену и всѣлякй другй запомоги въ разѣ калѣцтва и т. п. Хто не годенъ платити 70 центовъ на мѣсяць той може платити половину, то есть 35 центовъ, а тогды достане лишь половину зъ посмертного и другихъ запомогъ.

Записуйте вашй дѣти до „Союза“ Дѣти можна записувати лишь такй, котрй мають оденъ рокъ житя, або больше. За дѣти треба платити 25 центовъ на мѣсяць, а посмертне по нихъ достанете далеко больше якъ въ котрой небудь асекураціи (інсюренс).

Не волочѣть ся по чужихъ орґанізаціяхъ, котрй выступають противъ вашои народности и вѣры, але приступайте до своеи рускои орґанізаціи, до „Союза“. Памятайте, що вы Русины!

Въ мѣсяцю Октобру с. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючй новй члены:

Ч. 3. Грицъ Телепъ
Стефанъ Борбичъ
Стефанъ Сиаржъ
Николай Ґулячокъ
Емиліанъ Новіцкій
Иванъ Савчакъ.
Марія Лиґусъ
Юлія Лиґусъ дитина

Ч. 19. Ґулачикъ Андрей
Духникъ Митро
Голенда Юрко
Бенько Илько
Сысакъ Иванъ
Карчиньскій Теодоръ.

Ч. 50. Дичко Василь
Партыкъ Михайло
Саґанъ Павло
Макухъ Стефанъ
Слапчакъ Самуилъ
Хицъ Алексій
Гладъ Иванъ
Нестаракъ Осипъ
Зарослѣньскій Яковъ
Осухъ Михайло
Здзеба Стефанъ
Ґалайда Иванъ септемб.
Бельо Иванъ „

Ч. 67. Братство св. Михаила въ Butler, Pa.
Винра Иванъ
Олагъ Юрко
Ґернекъ Иванъ
Муха Иванъ
Петрушка Дмитро
Боднаръ Дмитро
Кича Федоръ
Врублевскій Куба
Качуръ Михаилъ.
Франчакъ Грицъ
Ляшка Юрко
Мирта Грицъ
Новакъ Йосифъ
Яриньщакъ Иванъ
Мувякъ Михайло
Садовскій Михайло
Сиваничъ Иванъ
Солянъ Михайло
Зембецкій Михайло
Бобаль Иванъ
Митрикъ Тимко
Кубѣкъ Иванъ
Минта Петро
Угринъ Андрей.

Ч. 12. Шуличъ Артимъ
Теличка Єроміпъ
Стаякъ Семенъ
Демчакъ Денисъ
Ковалчикъ Кондратъ
Дзюбакъ Михаилъ
Бонцаровскій Аркадій
Мерена Денисъ
Ксеничъ Василь
Шрепкель Наста
Гайдко Анна
Олияръ Стефанъ
Тутко Семенъ
Шкуратъ Марія, дитина

Ч. 17. Антонишикъ Юрко
Венґльовскій Иванъ
Олепичъ Михайло
Данай Андрей
Мацикура Грицъ
Потоцкій Федоръ
Гіятко Иванъ
Соланьскій Кирило
Циґанъ Осифъ
Яхвякъ Василь
Билякъ Михайло
Окаль Грицъ
Плешка Василь
Дичка Осифъ
Буша Иванъ
Нижанковскій Олекса
Галицкій Юрко
Кирь Стефанъ дитина
Мельникъ Анна „
Лазоршакъ Иванъ дитина
„ Михайло

Ч. 1. Лучковецъ Марія
Федько Марія
Циблярикъ Франкъ
Годичь Михаилъ
Ґрадзѣла Иванъ
Черепъ Петро
Лецинскій Лука
Амбѣцкій Михаилъ
Мачужакъ Антонъ
Мельникъ Павло
Котляръ Иванъ
Куликъ Михаилъ
Карпякъ Стефанъ
Радко Иванъ
Федько Володимиръ

Ч. 37. Голодъ Василь
Ґаль Емилъ
„ Михаилъ

Ч. 49. Матей Иванъ
Варґа Андрей
Секеракъ Анна
Маруша Михаилъ
„ Юрко
Секеракъ Марія
„ Петро
Даньцьо Стефанъ
„ Михаилъ
„ Василь
„ Иванъ

Ч. 5. Личко Петро

Ч. 57. Мерена Демко
Кусайла Михайло
Чубикъ Михаилъ

Ч. 16. Августа Василь
Гербутъ Лука
Полашчикя Василь
Сухенякъ Иванъ
Бобоста Василь
Поповичъ Василь
Велишка Иванъ
Шуско Михайло
Бѣрчакъ Стефанъ
Келъ Иванъ
Сухенякъ Стефанъ
Коныстяньскій Зиновій
Олекса Иванъ
Гарачмакъ Митро
Бартакъ Теодоръ
О. Злоцкій Орестъ
Гавранъ Микола
Конь Митро
Кахничъ Микола

Ч. 68. Ханасъ Илько
Зубаль Теодоръ

Ч. 51. Крутило Иванъ

Ч. 43. Симонцьовъ Юрко
Сиерекъ Романъ

Ч. 64. Пастыракъ Иванъ

Ч. 61. Павловска Анна
Павловскій Микола

Ч. 23. Руснакъ Михайло
Кухта Микола

До ПП. Секретаровъ „Р. Н. Союза!“

Панове секретарѣ!

Коли посылаете грошѣ до касы Р. Н Союза то не адресуйте анѣ на мое имя анѣ на касіера, лишь такъ: **L. R. N. Union of America.** Се прошу запамятати собѣ разъ на всегда. А всѣ чеки и мони ордеры присылайте до мене а не до касіера.

Д. Д. Пирчъ,
гол. секретарь Р. Н. С.

Повѣдомлене.

На внесене братства Покрови Пресв. Богор. зъ Микаду В. 7. Р. Н. С., щобы увольнити страйкуючихъ членовъ Р. Н. С. вôдъ плаченя мѣсячного подчасъ страйку, выславъ я запытаня до всего головного Выдѣлу Р. Н. С., чи годить ся вôнъ на тое. Зъ причины далекого вôддаленя поодинокихъ членôвъ Выдѣлу Р. Н. С. вôдповѣдь надôйшла до мене вже по скôнченю страйку. Весь Выдѣлъ зголивъ ся, щобы увôльнити вôдъ плаченя мѣсячного, але щобы по окôнченю страйку кождый страйкеръ-членъ вырôвнавъ свою залеглôсть. Понеже неодному членови Р. Н. С. тяжко прійде ся се зробити по 5-мѣсячнôмъ безроботю, для того назначаю день 1. Януарія 1903 р., до котрого кождый задовженый членъ мае заплатити свôй довгъ.

Зарôвно прошу тй вôддѣлы, котрй не мають чартерôвъ, зголосити ся до мене.

Питсбургъ, Па. 10. Новембра, 1902
М. Стефановичъ
председатель Р. Н. С.

Повѣдомляю

кому на тôмъ залежить, що у насъ въ Cohoes, N. Y. М. Р. Н. Союзъ выбраній до уряду на рôкъ слѣдуючій 1903: Игнатій Федорко председатель, Демко Мерена касіеръ и секретарь. Мітинґи вôдбувають ся у церковнôй гали въ першу недѣлю що мѣсяця. Кождый членъ повиненъ прійти на той день до церкви и по Службѣ Божôй зачекати на мітинґъ и свое мѣсячне точно що мѣсяця заплатити. Хто буде вôдтягати ся зъ мѣсячнымъ и платити нереґулярно, той утратить право членьске.

Желаю въ имени всѣхъ членôвъ новому урядови всякого добра.

Петро Рончковскій,
бувшій секретарь.

Оголошене.

Въ West Pawlet, Vt. вôдбувъ ся дня 26. Октобра б. р. рôчный митинґъ Братства Покровы Пресв. Богородицѣ и заразомъ Р. Н. Союза Вôддѣлъ 17.

Председателемъ выбрано Илька Лазорищака, заступникомъ Кузьму Кира, секретаремъ Павла Ухаля, касіеромъ Демка Нестора, капітаномъ Олексу Ухаля, надзират. хорыхъ Михайла Кулинича.

Такъ до братства якъ и до Союза записано 17 новыхъ членôвъ а окрôмъ того до Союза 4 дѣтей, те все за особистымъ и усильнымъ старанемъ п. Александра Нижанковского и Илька Лазорищака.

Оголошене.

Въ Нюйорку (долъ мѣста) въ гали № 46 евню А. (межи 3 а 4 улицею — east side) вôдбуде ся въ недѣлю дня 23. новембра б. р. о годинѣ 8 вечеръ надзвычайный мітинґъ тов. »Зоря« а заразомъ другій зъ ряду мѣсячный мітинґъ новооснованого М. Р. Н. Союза Хто хоче приступити до Союза або до тов. Зоря, зволить прибути на згаданый мітинґъ.

Н. Подгорецкій
контрольоръ Союза.

Оголошене!

Важне для рускихъ дѣвчатъ и женъ!!

Въ мѣсяци грудни (децембрѣ) сего року буде ся приймати до цѣлого сестричного братства св. Ольги **безъ вступного.** Длятого кому де близше и выгôднѣйше нехай приготуе ся (если ще не належить доси до братства) впередъ и зголосить ся особисто о годинѣ 4 пополудни въ недѣлю на мітинґъ або въ Джерсі сіти 21. децембра або въ Нюйорку (гора мѣста) № 1341. евеню А. межи 70 а 71 улицею дня 14. децембра; або въ Нюйорку (долъ мѣста) № 220 East 3 улиця (въ домѣ ч. А. Кашеньского) дня 7. децембра; або въ Бруклинѣ дня 7. децембра № 76 North 6 street; або Bloomfield дня 30. новембра у ч. Анны Козакъ, 343 Belleville Ave.; або въ Elisabeth, N. J. дня 7. децембра № 11 Washington Ave. (въ домѣ ч. Д. Ґодзя); або въ Hackensack, N. J. на Beech street въ домѣ ч. М. Ратка! Мѣсячне выносить 25 центовъ. За те членъ по 3 мѣсяцяхъ мае право до 100 дол. посмертного и до $2.50 тыжневои запомоги въ разѣ слабости! Каса сестрична выносить около 1200 дол., прочій маетокъ около 200 дол., числить членовъ около 400! Приймае ся въ вѣцѣ вôдъ 8—35 лѣтъ.

Головный Урядъ Братства.

Великій Баль

—УСТРОЮЄ—

Сестричне братство св. Ольги въ Нюйорку (гора мѣста) въ суботу дня 22. лат. новембра 1902 въ гали (давнѣйше Щасного) № 1341 евеню А. межи 71 а 72 улицею въ Нюйорку.

Початокъ о год. 7 вечеръ.
Вступъ вôдъ особы 25 ц.
Запрашае ся всѣхъ до якъ найчисленнѣйшои участи. Комитетъ.

Церковный баль

вôдбуде ся въ Ансоніи, Конн. дня 27. новембра с. р. на Мейпелъ стрітъ. Запрашаемо всѣхъ Русинôвъ и Русинки взяти участь въ тôй забавѣ. Музыка буде дуже добра.

За Раду церковну
Иванъ Борошовикъ председатель, Грицъ Журавъ секретарь.

ВСЯЧИНА.

Мертве Море.

Анґлійскій ученый Митчель, що въ наукововыхъ цѣляхъ подорожувавъ по Палестинѣ, доказуе, що Мертве Море, звѣстне всѣмъ изъ библійнои исторіи, зовсѣмъ щезне незабаромъ. Море все зменшае ся и теперь вже лишь на 13 кільом. широке, а 3 метры глубоке. Єго вода дуже скоро выпаровуе, береги покрытѣ солію, котра показуе ся нынѣ всюды тамъ, де перше стояли воды. Въ серединѣ Мертвого Моря видні цѣлй скалы каменнои соли, а позаякъ маса ей осѣдкôвъ збирае ся на днѣ, то очевидно, що море высхне и замѣнить ся зъ часомъ въ пустиню, котрои ґрунтъ буде становити соль и асфальтъ.

Китайскй планетники.

Та й Китайцѣ (Чайны) мають своихъ хмарникôвъ, що после потребы, або вôдвертають тучу, або спроваджують дощь. Але тыми хмарниками, то божки, до котрыхъ треба урядово подавати просьбу черезъ ґубернатора. Горе такому божкови коли не сповнить просьбы людей! Єго жде тодѣ невипуча смерть. Такъ стало ся недавно тому въ Шанґаю, де вôдъ довшого часу була велика посуха. Ґубернаторъ велѣвъ зложити жертвы змѣеви посухи и змѣямъ „пяти озеръ“ та „чотырохъ морей“, щобъ они спустили дощь. Дощь однакожь не надходивъ, отже очевидно божки не приняли жертвы. Розгнѣваный ґубернаторъ поручивъ своимъ урядникамъ зробити змѣя посухи зъ паперу. Въ торжественнôмъ походѣ вынесено его полудневою брамою зъ мѣста на площу, де ґубернаторъ подавъ небесамъ до вѣдомости, що велить стратити змія, котрый уперъ ся и не хоче спустити дощу. По тôй промовѣ выступивъ червоно убраный катъ зъ великимъ мечемъ и розрубавъ паперового змѣя на сѣмъ куснѣвъ. Вôдтакъ подавъ ґубернаторъ небесамъ до вѣдомости, що вырокъ вже выконано и вôдмовивъ молитвы до инышахъ змѣѣвъ, а порубаного змѣя посухи казавъ спалити.

Най схне.

— Охъ, поглянь! Тамъ висить хтось на деревѣ...

Еть, лиши его въ супокою. Передъ двома годинами я выратувавъ его зô ставу, де хотѣвъ втопити ся, тожь повѣсивъ ся теперь, мабуть... щобы просхнути. Най-же собѣ схне.

На фондъ школьный рускои школьнои молодежи въ Америцѣ зложили:

Василь Сарнчъ зъ New York-у	5.00
Василь Гришко зъ Olyphant, Pa. складку зô своего весѣля	9.00
Послѣдный разъ квітована сума	127.10

Nov. 12. б. р. Шк. фондъ выносить $141.10

Не забувайте на ту пожиточну цѣль! Дивѣть, скôлько е насъ Русинôвъ въ Спол. Державахъ. А кождый лишь цента на рôкъ, то вже зробить суму. Рахують насъ на четверть міліона душь, отже кождый Русинъ якъ бы давъ 1 ц. на рôкъ, то зробилобъ суму $2500.00 — суму, зъ якою вже можна щось зробити. Збирайте на фондъ при всѣхъ оказіяхъ — якъ: весѣле, хрестины, забавы и т. д. Всьо пôде на пожитокъ Руси.

Ант. Бончевскій
касіеръ.

На увязненыхъ страйкерôвъ рускихъ зъ Олифанту жертвували.

Братства зъ Shamokin, Pa.:	
1) U. M. W. of A. Local 115	10.00
2) Бр. св. Кир. и Мет.	10.00
3) Бр. св. Петра и Павла	10.00
4) Бр. св. Арх. Михаила	10.00
5) Тов. им. Т. Шевч.	5.00
6) Бр. св. Димитрія	5.00
Разомъ	$50.00
Покупили тикеты въ Desloge, Mo.	
Иванъ Саґанъ	1.00
Иванъ Посыпанко	1.00
Кузма Хацъ	1.00
Василь Дичко	1.00
Осипъ Федакъ	1.00
Михайло Добровольскій	1.00
Иванъ Макухъ	1.00
Андрѣй Посыпанко	1.00
Провôдъ Сардыкъ	1.00
Михайло Осухъ	1.00
Стефанъ Скородѣнскій	1.00
Василь Крохта	1.00
Михайло Решетарь	1.00
Микола Федакъ	1.00
Фецко Лукачикъ	1.00
Петро Сиаржъ	1.00
Иванъ Янковичъ	1.00
Осипъ Несторякъ	1.00
Микола Репакъ	1.00
Лешко Хацъ	1.00
Разомъ	$20.00
зъ того выдано за переказъ почтовый	15
надôслано до редакціи „Свободы“	$19.85
Покупили тикеты въ Trauger, Pa.	
Бр. св. Петра и Павла	2.00
о. М. Балогъ	1.00
Андрѣй Овсакъ	1.00
Иванъ Шафаръ	1.00
Разомъ	$5.00
Заходомъ вп. А. Горошака въ Monessen, Pa. покупили тикеты слѣдуючй:	
Алексій Горощакъ	1.00
Кость Копыстяньскій	1.00
Семанъ Михневичъ	1.00
Йосифъ Магутичъ	1.00
Иванъ Михневичъ	1.00
Юліянъ Магутичъ	1.00
Макс. Фецьца	1.00
Алекс. Котляръ	1.00
Йосефъ Вавжиньскій	1.00
Яковъ Яношъ	1.00
Майкъ Кендрашъ	1.00
Грицъ Хомакъ	1.00
Тонко Хомякъ	1.00
Ильо Хомякъ	1.00
Грицъ Дуркотъ	1.00
Василь Дуркотъ	1.00
Онуфрѣй Родакъ	1.00
Николай Ромцьо	1.00
Семенъ Валько	1.00
Софронъ Ватраль	1.00
Кирей Мосяла	1.00
Михайло Малиникъ	1.00
Адамъ Логаза	1.00
Фецьо Бахуръ	1.00
Ильо Котысъ	1.00
Стефанъ Краль жертвувавъ	50
Разомъ	$ 5.50
Вже квітована сума	182.13
Сума:	$282.48

НЕ СУДѢТЬ, ЩОБЫ ВАСЪ НЕ СУДИЛИ.

Въ послѣднôмъ числѣ „Свѣта“ Вилксберскій протоерей Товтъ написавъ „Учену росправу“ о свиньствѣ. И нѣчо дивного. Протоерей Товтъ взявъ ся за свою рѣчь, сежь его елементъ, вôнъ студіювавъ „свиньство“ спеціяльно, вôнъ навѣть фаховець въ сѣмъ напрямѣ. О. Товтъ каже, що „Свобода“ и „Оса“ повнй свиньствъ та ще покликуесь на авторитетъ Slov. Dennika — та на статѣ друкованй въ Slov. Denniky — а писаній мабуть нимъ самимъ... Даруйте, о. протоерей, але се крайна брехня або, єсли хочете, свиньство, але зъ вашои стороны. Про се що пише „Свобода и „Оса“, знають дуже добре ихъ читателѣ и они одай мають право судити о ихъ змѣстѣ — а не вы, що хочете вдавати дженгельмена, мѣжь тымъ якъ на своѣй совѣсти маете не одно „свиньство“.

Пригадайте собѣ тôлько, хто друковавъ приватнй листы вашого пріятеля о. Грушки противъ его волѣ? денунціювавъ „Свободу“ и еѣ редактора передъ рôжными „властіями“? Хто писавъ мерзкй статѣ до Slov. Dennika про „радикалôвъ анархістôвъ“? Хто писавъ безглуздй рѣчи про Шевченка въ Sl. Dennik-у? Кому зъ устъ не сходять такъ бридкй слова, що навѣть ваша товаришка „Правда“ не важилабъ ся ихъ друковати? Отъ лѣпше вдартесь въ груди тай сидѣть тихонько, а на другій разъ коли возьметесь писати „учену росправу“ про свиньство не забудьте згадати и за себе.

Пропала

яловка 2-рôчна, рожевои масти зъ бѣлыми платками подь животомъ и на хребтѣ и до половины бѣлымъ хвостомъ, мала одно ухо коротше и на пыску (на самыхъ щокахъ) кульку. Хто бы о нѣй знавъ зволить ласкаво повѣдомити властителя на адресу:

Fedko Siczewski
Elphistone, Man. Canada.

Оголошене.

N 122

Русинъ вдовець бездѣтный, лѣтъ 38, мае въ банку 1500 доляровъ и у краю посѣдае маетокъ на 2400 коронъ пошукуе товаришки житя, дѣвчины або вдовы въ середнôмъ вѣку и абы була здобна до бизнесу. Прошу зголосити ся листовно зъ фотоґрафією на адресу:

Стефанъ Карпецъ
78 Exchange Str.
Buffalo. N. Y.

Где е?

Стефанъ Бакошъ, родомъ зъ Якубянъ, земплиньскои столицѣ. — Пошукуе его сестра Марина Бакошь, най пише на адресу:

К. Bakosh,
513 E. 5 Str. NEW YORK, City.

Купуйте книжки!

Грошѣ присылайте напередъ.

За пересылку платимо самй.

Апостолы и евангелія	35
Американьскій шляхтичъ	15
Ближній, оповѣданя	1.00
Боднарôвна	15
Бесѣды про часы козацкй	75
Безъ працѣ, казка	20
Борба класъ	10
Букварь угроруській	10
Багніти	10
Библія мала	30
Байки молодшимъ и старшимъ	25
Богацько галасу зъ ничого, комедія	70
Величина и будова звѣздного свѣта	5
Возникъ Геншель	80
Великій Изборникъ	$4.00
Весела книжочка зъ образками	30
Вôдкрита Америка	10
Гумористика	10
Гамлетъ	90
Голодъ. Кн. Гамсуна	1.00
Дика Напѣ,	80
Дослѣды зъ поля статистики	10
Думы и мрѣѣ	80
Духъ часу	80
Дезертиръ, Ковалева	60
Де що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що про землю	10
Дивнй пригоды Коваля Сапкина	25
Енеіда Котляревского	50
Економічне положенє рускихъ селян в Угорщинѣ, Е. Егана	10
Зъ терпінь и вязниць	1.50
Зъ села	20
Записки школяра	20
За батька, драма	25
Іван Гус, гуртовий спів, Лисенка	50
Календарь для Ам. Русинôвъ (1902)	50
Календарь Православный буковиньскій (1902)	40
Календар пекольний 1902	20
Кльод Ґе	10
Казки Андерсена	25
Казки Толстого	20
Коваль Бассімъ	60
Катехизмъ	10
Коляды и щедрôвки	10
Казки Ґрімôвъ	25
Казки Ґрімôвъ опр.	40
Казки народнй	25
Казки народнй опр.	40
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Капиталъ и праця	10
Камяна душа	10
Карби — гуцульскі новелї	30
Кухарка руска	70
Казка про жида	10
Лихий попутав, опов. Мирного	20
Лис Микита	50
Лихій день, комедія	10
Луць Заливайко	15
Молитвенникъ для дѣтей	10
Молитвенникъ для дѣтей	20
Микола Палкинъ	10
Нечитальникъ	50
Нашй звѣрята	25
Народнй казки	25
На добродѣйнй цѣли, комедія	35
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Нарід в неволї	10
Наталка Полтавка	20
Образки для дѣтей за оденъ	1 ц.
Оповѣданя Марка Вовчка	30
Оповѣданя С. Макара	15
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя Стороженка	10
Оповѣданя для дѣтей	20
Опришокъ Яношікъ	25
Пригоди Дон-Кіхота	40
Пѣснословець	40
Повѣсти Устіяновича	80
Протестъ галицкихъ Русинôвъ противъ мадярского тысячолѣтія	10
Про вôдступник. вôдъ рос православія	10
Покарана лож, комедія	10
Повѣсти Федьковича	20
Подорож до краю велеканів	25
Паньскі жарти	30
Руській спѣванникъ брош.	40
„ „ оправл.	50
Розказы про силы природы	10
Русини пряшівской епархії	35
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Свекруха, комедія	30
Словарь російско-укр. (4 томы)	6.00
Сім казок	50
Словаки чи Русины	40
Тарасъ Бульба	30
Творы Ст. Руданьского	50
Тымко Гаврилюкъ	15
Хмельницкій и Хмельнищина	15
Чума горѣлчана	30
Читанка для III. клясы	40
Читанка для IV. клясы	50
Якъ повставъ свѣтъ?	15
Яблочникаръ, комедія	15
Як козам роги виправляють!	10

Замовляйте тôлько тй книжки, котрй тутъ поданй.

SVOBODA, Box 42, Olyphant, Pa.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ!“

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краяновъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центовъ за кожде оголошене наперeдъ.

Оголошене.

Вже друкуесь „КАЛЕНДАРЬ СОЮЗА“ на рôкъ 1903. Просимо чимъ скорше присылати оголошеня и образки до календара на адресу:

Rev. A. BONCHEWSKY
10. May Str.
ANSONIA, CONN.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
—адвокатъ,—
3 N. Main Str, Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнѣ папары и повномочія. 10-08

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнѣ склянки доливае.
6 циґара, є и галя
На мітинґи, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпьешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

Гр. ЖУРАВЪ и Ал. ГОРБАЛЬ
—мають—
знаменито заряджений готель въ Derby, Conn.,
близько дипа, 94 Main Str.

Всѣ знають Гриця и Лешка, бо они добрѣ Русины! Обслужать васъ скоро и гречно. Товаръ мають добрый. Порадять краянамъ куда, де и якъ удаватись въ справахъ ґрунтовыхъ въ старôмъ краю. До свого заходѣть до свого!

Вже бы часъ и своихъ спомагати.

Також посылають грошѣ до всѣхъ частей свѣта тано, скоро и безпечно, бо зложили кавцію (заруку).

ВИКТОРЪ ВѢЛЮШЬ.
—:: Нотаръ Публичный. ::—

Залагоджуе всякі справы грунтовѣ и маетковѣ зô старымъ краемъ. Выробляе повномочія, купуе або продае мастки, веде процесы, доверщуе подѣлу маетковъ, колектуе грошѣ зъ старого краю, увольняе вôдъ асентерунку и т. п. Продае також шифкарты, посылае грошѣ до краю и асекуруе вôдъ огню и на житє за найнизшу цѣну.

Всѣ справы полагоджуе точно и скоро.

Пораді удѣляе листовно або устно зовсѣмъ безплатно.

VICTOR WILUSZ,
Notary Public,
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J.
302

Не тратьте доброи нагоды, лишь сейчасъ заордеруйте для своихъ померших пагробникъ. Є се послѣдна честь и даръ, якій можна зложити

найдорожшимъ особамъ, що ихъ смерть пôдкосила. Маемъ рускі желѣзні хресты, гарнѣ и досыть великі по 5 доларôвъ и дорожні. Пôшлемъ Вамъ ихъ вразъ изъ золотымъ написомъ о помершôмъ, якого забажаете. Треба тôлько прикрутити до подставы и положити на могилѣ. Пишѣть по польски по илюстрованый каталоґъ. Адреса:

NEW YORK CEMETERY MONUMENTAL CO.
PUNXUTAWNEY, PA.
302

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)
СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.
Жени при породі дізнають особлившої опіки.
Офіс: 3 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. Телефон Nr. 1678

Юрко А. Прокоповичъ,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable
— Галя на мітинґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучші напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалі, цигара дуже добрі.

Спѣшѣть Братя Русины до свого брата Юлька.

Гавріилъ Дзядикъ,
130 Main Str.
DERBY, CONN.

Першій и одинокій рускій аґентъ въ тыхъ околицяхъ и на цѣлый Конектикутъ. Спродае шифкарты на всѣ лініи и на найлѣпшѣ шифы до и зъ всѣхъ частей свѣта по цѣнахъ компанічныхъ.

Посылае грошѣ скоро, таньо и бе зпеки до всѣхъ частей свѣта.

Мае також знаменито заряджений сторъ, ґросерню и бучерню. Мае на складѣ и продае краевѣ и американьскі патентованѣ медицины и розличнѣ дробязґовѣ товары, якъ jewelry, stationery и кухоннѣ рѣчи.

Русины! Часъ вже перестати жидковъ спомагати, коли все потрѣбне дôстанете за ту саму цѣну у свого старого знакомого. Мешкае на 128 Caroline Str.

Нумеръ телефону 139—4.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнѣ Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00

Заряджае нимъ: Т Федько.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕНИЙ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаємо одну з найлїпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґулювану з письменною Ґаранцією на 20 лїт, що до вигляду, витревалости рівну $40 щирозолотій годинці. Всім любителям тої кляси годинки даємо в протягу найблизших 60 днів зовсім даром слідуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морскої пінки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор. пінки циґарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. циґарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сїрники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнїрика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошна експресу з правом безплатного оглядання і відіслання назад на наш кошт сли не подобають ся. Де пїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане єще кишенковий ніж даром і всї річи оплачені реджістрованою почтою ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ сли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

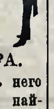
Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашъ? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины въ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрѣ ихъ обдерали и туманили, вызыскували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ
ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить кождый его знакомый) а все, що е въ его ґросерни, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВÔНЪ ПÔШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужѣ не розпыхають черева нашою працею.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту“ и скоро а безпечно пôшле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ допервa погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ,
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

К. Файферъ,
одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Вынаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованôй цѣнѣ.

Єго офисъ лишь одепъ блакъ вôдъ рускоя церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa. 122

Гавріилъ Малинякъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN. PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

Глухоту

також шум в ушах лїчить в найкоротшім часї. За тану цїну. Пишить сейчас. Всякі поясненя даром. Лїчимо навіть слабости, котрі взагалї вважають невилїчимими. Одинокий заклад сего рода в Америцї Руска клініка St Louis, Mo., 2933 Henrietta Str. 15—02

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ попробуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.	Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2333.
Night Call 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякі потрѣбні рѣчѣ до житя, якъ також можна купити убраня майнерскій и звычайні.

Посылае також грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
328 Federal st. (мѣжь полудневою 3 а 4-ою улицею.)
PHILADELPHIA, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтна практика дала ему способнôсть стати добрымъ лікаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае також свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрѣ и помôчнѣ лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.
оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясенѣ. Також робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґварантуе.

J. BOBKOWSKI
ПРІЄМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

Вынаймае також „керичи“ на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300 PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Трометеръ)
Cor Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна достати такъ горячѣ якъ и зимнѣ перекуски. Потравы прилагодженѣ на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремѣ комнаты для родинъ. Найлучшѣ вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливѣ напитки. Цѣна дуже мала.

Выробляе братскій машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

Dr. A. BACEWICZ,
421 Penn Ave. — SCRANTON, PA.

Замешкавъ на мѣсци всѣмъ добре знаного доктора Шлюпаса.

Говорить по руски, словеньски, польски, литовски и англійски.

Мае також свою аптику.

Хорѣ могуть его бачити въ аптицѣ мѣжь 8 годиною рано а 7 вечеръ.

Новый телефонъ 756. 302

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.

Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ
146 Lincoln str.

Робить вôнъ всѣлякѣ убраня мужескі складно и дешево.

Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

B. J. Keogh.

Продае всякѣ напитки темперенційнѣ, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНѢ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПИКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГѢ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

ОДИНОКА РУСКА НАРОДНА ДРУКАРНЯ въ Ню-Йорку **ВАСИЛІЯ САРИЧА.** ВЫГОТОВЛЯЄ ВСѢ ДРУКАРСКИ ПРАЦѢ, чи фонетикою або етимольогією писани.

Пишѣть пôдъ адресою:
V. V. SARYCH,
517 E. 13th St., New York.

J. A. QUINN,

Одинокій погребникъ и бальсамовачь въ тыхъ сторонахъ. Мешкае на Ridge Str., Lansford, Pa. Людей, що мешкають въ Nesquehoning, Coaldale, Hauto, Summit Hill и Landsford обслужить чесно, тано и скоро. 11—02

ОТВОРѢТЬ ОЧИ

И ЧИТАЙТЕ, А ЩО ЧИТАЄТЕ, ТО СОБѢ ДОБРЕ ЗАУВАЖАЙТЕ.

Хто собѣ тіи стрôчки зауважае, той буде мати зъ того хосенъ.

Єсли сте хори, уважайте, якому лѣкарови даєте ся лѣчити. Суть лѣкарѣ, котрѣ выдавають ся за краевыхъ лѣкарôвъ и выхваляють ся, же лишь они вмѣють Русинôвъ лѣчити. Такѣ лѣкарѣ звычайно дѣчать краянôвъ и побирають вôдъ нихъ великѣ грошѣ, але имъ непомагають, бо невмѣють.

Незважайте на похвалы, що вôнъ учивъ ся въ Вѣдни, въ Парижи, Льондонѣ а ще може и въ Трінідадѣ, бо то є лишь хитрôсть, черезъ котру зловити хотять легковѣрныхъ краянôвъ, и ихъ тяжко заробленѣ долляры.

Єсли потребуете лѣкарскои помочи, удайте ся до добре звѣстного и вправленого лѣкаря, котрый вже тысячи и тысячи людей уздоровивъ, и котрый доказавъ, що заслугуе на довѣріе и добре имя, котрымъ вôнъ тѣшить ся и то є

Професоръ Коллинсъ.

Той славный, ученый, котрый мае незвычайну спосôбнôсть духа и велику вправу въ лѣченю, лѣчить всѣ, якъ внутренѣ такъ и внѣшнѣ хоробы съ якъ найбôльшимъ успѣхомъ. Особливу увагу звертае такихъ паціентôвъ, котрѣ були лѣченѣ тыми выхвалеными лѣкарями, що всьо лѣчать, але ничь невылѣчать.

Професоръ Коллинсъ заложивъ великій уставъ на лѣчене хорыхъ пôдъ именемъ:

Prof. Collins New York Medical Institute.

Той лѣкарскій уставъ выробивъ найлучше имя въ цѣлôй Америцѣ; идѣть где небудь, всюды учуєте споминати его имя. И всюды знайдете людей, котрыхъ Проф. Коллинсъ зъ многихъ рôжныхъ хоробъ уздоровивъ.

Єсли васъ инши лѣкарѣ неможуть вылѣчити, удайте ся зъ довѣріемъ до Професора Коллинса. Вôдвѣдайте его особисто, єсли можливо, або пишѣть до него по руски. Вôнъ зъ опису вашои слабости пôзнае що вамъ хибуе и можете бути певнѣ, що васъ выкуруе. Въ случаю єсли бы була ваша слабость невылѣчимою, вôнъ вôдъ васъ анѣ цента непрійме.

Невыкидайте грошей невыставляйте свое здоровле на небезпеченство, але єсли сте хорѣ, пишѣть безъ намыслу до Проф. Коллинса. Єсли вôнъ вамъ не поможе, то не поможе вамъ нѣкто, анѣ навѣть сто иншихъ „знаменитыхъ“ лѣкарôвъ.

Незважайте на фальшивѣ оголошеня иншихъ лѣкарôвъ. То ничь незначить єсли хвалить ся зъ вôдки прибувъ, и где вôнъ бувъ, и где учивъ ся, але то єдино значить, що вôнъ знае.

Єсли немаєте доброго здоровя, вôдповѣдайте на слѣдуючи пытаня и зашлѣть се на адресу Проф. Коллинса:

Кашлете?
Вомѣтуєте?
Худнете?
Маєте вытокъ?
Зле ся чуєте?
Маєте гостець?
Болить васъ бôкъ?
Чи васъ чоло болить?
Маєте розвôлнене жолудка?
Чуєте ся змучеными?
Чи вамъ тече зъ ухъ?
Маєте злый апетитъ?
Чи васъ въ горлѣ палить?
Маєте бѣлѣ уплавы?
Чуєте тиснене?
Чи сте слабого взроку?
Чи маєте короткій вôддыхъ?
Чи васъ по ѣдженю болить?
Маєте твердый стôлець?
Чи ся вамъ крутить голова?
Трясуть ся вамъ руки?
Чи ся легко зворушуєте?
Чи васъ свербить скôра?
Сильно вамъ бє ся серце?
Чи чуєте на нѣмъ тягарь?
Маєте нечистый языкъ?
Чи васъ спане скрѣпляе?
Чуєте бôль въ костяхъ?
Маєте бôль въ плечахъ?
Чи васъ рѣже при моченю?
Чи маєте корчѣ въ жолудку?
Чи ваше тѣло є мягке?
Чи маєте хоробу матицѣ?
Чи легко ся лякаєте?
Чи часто ся перестуджуєте?
Чи маєте неприємный потъ?
Чуєте, що маєте зафляґмлене горло?
Маєте выразливѣ хоробы?
Чуєте зиму въ нервахъ?
Чуєте порожнôсть въ головѣ?
Чи чуєте, же маєте горячу кровь?
Чи чуєте, же маєте легку голову?
Чи чуєте ся бути цѣлкомъ розпаленымъ?
Вачите камѣнчики въ мочи?
Чи чуєте всегда оспалôсть?
Чи потять ся вамъ ноги?
Чуєте бôль на верху головы?
Чи сте рано змученый?
Палить васъ хребтова кôсть?
Неможете рано ѣсти?
Течуть вамъ слины зъ устъ?
Маєте слабу хребтову кôсть?
Ходите сгорбленый?
Бридить ся вамъ, коли ѣсте?
Чуєте ся слабымъ и роздражненымъ?

Проф. Коллинсъ мае многѣ тысячѣ листôвъ вôдъ уздоровленыхъ хорыхъ, котрѣ дякують ему горячими словами за уздоровлене. Тутъ подаємо вытягъ зъ кôлькохъ листôвъ.

Проф. Коллинсъ є найлѣпшимъ лѣкаремъ, якого я пôзнавъ въ житю. Уздоровивъ мене зъ хоробы жолудка.
Андрѣй Пирила.

За бôльше рокôвъ терпѣла я на такъ звану жѣночу хоробу. Проф. Коллинсъ уздоровѣвъ мене, коли другѣ не могли мене уздоровѣти.
Берта Зукаличъ.

Пробувавъ я лѣчитись у многихъ лѣкарѣвъ, бо я самъ терпѣвъ на груди слабôсть за много лѣтъ. Але тôлько кажу, же Професоръ Коллинсъ заслугуе похвалу.

Михаилъ Милеръ.

Великѣ грошѣ коштували мене выхваленѣ докторы, але не помогли менѣ. Проф. Коллинсъ уздоровивъ мене. Антôнъ Фирчакъ.

Хто є хорый, нехай лишь напише Проф. Коллинсови а може бути спокôйный. Є се одинокій лѣкарь, котрый єсли що скаже, то се и зробить. Марія Полякъ.

Уставъ є вôтвореный кождого дня вôдъ 10 рано до 1 год., а по полудни вôдъ 2 до 5. Въ недѣлю тôлько вôдъ 10 рано до 1 по полудни.

Пишѣть въ якôй нибуть мовѣ пôдъ адресою:

Prof. Collins, NEW YORK MEDICAL INSTITUTE, 140 West 34th St., New York.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшѣ и найтаншѣ напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

C. M. HATHAWAY,
аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектуе також грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА.